

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

JALTOS vardo paminėjimas primena išdavystę. Tad ir ši kartą, Jungtinių Tautų gen. sekretoriaus Thant lankymasis pas Chruščiovą Jaltaje davė visokių spėliojimų.

Ko važiavo į Jaltą JT gen. sekretorius Thant, prieš pradedant Jungtinių Tautų sesijai? Sakoma, kad jis norėjęs aptarti Berlyno, Kongo ir nusiginklavimo, o ypač JT finansinius sunkumus. Bet, manoma, kad vizito tikrasis tikslas buvęs visai kitas.

Thant atsiminė, kad už kelių mėnesių pasibaigs jo mandatas ir Saugumo Taryba turės pasisakyti, ar rekomenduos jį ateinantiems penkims metams į JT generalinio sekretoriaus vietą.

*

THANT iš vakariečių turi užtikrinimą, kad palaikys jo kandidatūrą. Bet kaip bus su sovietais? Tad jis nutarė padaryti raudonajam carui vizitą ir pasirodyti "labai maloniui", kad sovietiškas veto nesukliudytų jam apsigyventi JT rūmose Manhattane.

To palankumo pas sovietus ieškojimas buvo pastebėtas paskutinioje Thant užimtoje pozicijoje prieš Tschombe. Jis sakėsi ieškąs būdų pilnai susitaikyti su Maskva.

Sovietai irgi pakeitė taktiką. Jau nebereikalauja JT sekretoriatą "troikos", bet dar piktai ant Thant, kodėl jis nepaskyres sovietų į svarbius postus JT generaliniame sekretoriatė.

Nuo šio vizito daug priklausys, kaip per būsimuosius JT debatus bus sprendžiamos svarbiosios problemos.

*

SOVIETINIS šuo slapta perbėgo geležinę uždangą, norėdamas aplankyti kapitalistinių šunį, kuris jį draugiškai priėmė ir paklausė:

- Gal galiu tau pasiūlyti gerą kaulą?

- Ne, socialistiniai kaulai geresni.

- Gal norėtum palakti pieno iš mano lėkštės?

- Ne, mūsų socialistinių karvių pienas geresnis.

- Ar tu norėtum pasiilsėti mano būdoj? Matai, ji didelė ir užteks vietos abiem.

- Ne, geras socialistinis šuo negali miegoti kapitalistinio šuns būdoje.

- Tai ko tada čia atbėgai?

- Aš atbėgau PALOTIL...

(vg)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* IRANE įvykęs žemės drebėjimas pareikalavo virš 10,000 gyvybių. Ir tai tik spėjami skaičiai. Tikri nuostoliai vargiai ar kada galės būti išaiškinti.

* BĖN BELLAI IŠTIKIMI KARIUOMENĖS DALINIAI, apginkluoti sovietiniais ginklais, rodo persvarą kovose su neramumus keliančiais pavieniais sukilėlių

DIRVA

Nr. 102

Rugsėjis-September 5, 1962

Cleveland, Ohio

Komunizmas ir nacionalizmas
Afrikoje

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nors dauguma naujųjų Afrikos valstybių valdovų skelbiasi esą socialistai, o kultūros ir ūkio lygis leidžia galvoti tik apie bolševikinį socializmą, Kremliaus svajonės greitai išsigalėti juodajame kontinente susidūrė su sunkiai nugalimom kliūtim. - Nacionaliniai nusiteikę vadai nori eiti Tito keliais...

"Aš pasakiau ponui Mournie, kad revoliuciją negalima suorganizuoti iš užsienio... Grįžkite į Kamerūną, kentėkite su savo tauta ir ateikite į valdžią legaliu rinkimų keliu."

- taip teigė Nikita Chruščiovas Kamerūno užsienio reikalų ministeriui Okala JT visuotinio susirinkimo 1960 New Yorke proga. Minimas Felix - Roland Mournie buvo Kamerūno komunistinių teroristų vadas (vėliau buvo savo politinių oponentų nušaudytas Šveicarijoje). Žinoma, aš negaliu tvirtinti, kad Chruščiovas Okalai nemelavo, tačiau kartu reikia pripažinti, kad tie

žodžiai, jei jie iš tiesų buvo pasakyti Mournie, gerai atvaizdavo Chruščiovo nusivylimą Afrikos komunistais.

Iš pradžių atrodė, kad nereikės ilgai laukti, iki į naujas tautines nepriklausomas valstybes susikaldžiusi Afrika bus sujungta po Kremliaus raudona vėliava. Tačiau visi tų naujų valstybių vadai, nors ir aiškinasi esą socialistai, iš tikro yra valdžios ištroškę nacionalistai. Komunistine, ar teisingiaja bolševikine, socializmo forma jie pridengė savo režimą tik todėl, kad bolševikai davė geriausią pavyzdį, kaip galima savo asmeninei naudai išnaudoti visą tautą, ją įtikinėjant, kad taip daroma jos pačios naudai. Už tai beveik visur steigiamos monopolinės neva tai liaudies socialistų partijos, politbiurai ir kitos bolševikinio pavyzdžio institucijos.

Bet kai Kremliaus agentai norėjo padiktuoti savo valią tokiems lokaliniams valdovams, jie gavo nedviprasmišką atsakymą, kad Maskvos stiliaus socializmas Afrikai netinkas. Visų pirma Maskvos tariamai mokslu pagrįstas socializmas netinkas dėl to, kad yra ateistinis, o primityvūs Afrikos gyventojai yra arba labai religingi arba labai prietaringi. Už tat tie, kurie paneigia bet kurią religiją Afrikos masėse negali turėti pasisekimo. Antra, socialinės sąlygos Afrikoje yra kitokios negu buvo Rusijoje, Rytų Europoje ar Pietų Amerikoje. Čia nieko nesuvisiliosi šūdu: "Žemė priklauso ją dirbantiems", nes daugumoje Afrikos valstybių nėra nei dvarų nei dvarininkų, ir iš viso žemės nuosavybės teisės vakarietiška prasme Afrikiečius daugiau galima paveikti Tito Jugoslavijoje ir Izraelio praktikų, negu žemės ūkio kooperatyvų pavyzdžiu. Trečia ir svarbiausia Kremliaus išsigalėjimui kliūtis yra ta, kad dauguma afrikiečių, net užsienyje mokslus ėjusių, nemato jokio skirtumo tarp sovietinių rusų ir kapitalistinių europiečių bei amerikiečių. Sovietų Sąjunga jiems atrodo pramoninga valstybė, lygiai taip pat, kaip ir kapitalistinės. Ir visų turtingųjų baltųjų tikslas esąs išnaudoti vargšus juoduosius! Veltui sovietų propagandistai aiškina, kad ir Rusija prieš 40-50 metų buvo lygiai toks pat apleistas kraštas, kaip dauguma Afrikos kolonijų. (Žinoma, tai neteisybė, nes ir caro laikais Rusijoje buvo nema-

žai kultūros), afrikiečiai nenori (židrėti skirtumo, jiems visi baltieji įtartini ir tiek. Už tat žymiai didesnį pasisekimą turi Kinijos komunistų agitatoriai, nes jie kitos odos spalvos, o pačioje Kinijoje afrikiečiai mato, kaip įvairiems darbams, kuriems kitur vartojamos mašinos, suvaromos milžiniškos žmonių masės. Suvaryti į krūvą daug savo tautiečių Afrikos vadams daug lengviau, negu pastatyti fabriką. Dėl to Afrikos komunistams kiniečių metodai atrodo esą prieinamesni už sovietinius.

Žinoma, trūko beveik dešimt metų iki Kremliaus partijos biurokratai, įpratinti galvoti pagal savo doktriną, tai suprato, tačiau kaip matyti iš aukščiau cituotų Chruščiovo žodžių jo pagalbos prašančiam Kamerūno komunistų vadui, Kremliai pagaliau pasidavė aišku, kad Afrikai pavergti reikia kitokių metodų. Tai galima išskaityti iš pačios sovietų Afrikos reikalams leidžiamos literatūros. Taip pavyzdžiui 1954 metais Maskvoje išleistoje knygoje "Narody Afriki" daug Afrikos komunistinių veikėjų yra išvadinti kapitalizmo liokajais, o šių metų maskvinio "Narody Asii i Afriki" žurnalo 1 Nr. kalbama jau visai kas kita. Būtent, kad socializmas Afrikoje yra neišskiriamai susijęs su būdingom Afrikos ypatybėmis. Tai esąs faktas, kurio negalima užmiršti.

Baigiant tenka pabrėžti, kad kol kas save socialistais vadinę Afrikos valstybių veikėjai savo stiprybę semia daugiau iš Tito pavyzdžio negu Chruščiovo Sovietų Sąjungos. Jie komunistai tik dėl to, kad jiems patinka komunistų valdymo taktika, širdies gilumoje jų dauguma yra nacionalistai. Žinoma, nėra garantija, kad Afrika niekadios nepateks į Kremliaus glėbį. Visas politinis, socialinis ir ūkinis gyvenimas visoje Afrikoje nestovi vietoje - jis verda. Kas išeis iš tos košės, šiuo tarpu dar sunku pasakyti.

Maskvos kolonizacinė 'yla'
vis išlenda aikšten

Prieš porą savaitių Vilniuje mirė tūlas Ivanas Sedych. Jo pavardė buvo matoma Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sąrašuose, ir jis buvo vienas iš aukštesniųjų partijos administracijos pareigūnų -- inspektorius kolchozų tvarkymo reikalams. Niekad anksčiau nebuvo viešai kalbama, kas ir iš kur tas Sedych. Tik nekrologe dabar surašė kiek duomenų iš jo biografijos, kurie ir liudija, kad tai būta tipiško imperijos kolonijų administravimo valdininko.

Gimęs 1911 m. gale Sibiro gilumoj, ties Irkutsku, rusų -- Sibiro kolonistų šeimoj, jau 1929 metais, būdamas 18 metų amžiaus, Maskvos tapo nusiustas į tolimesnę koloniją -- Burjat-Mongoliją, kur pradėjo dirbti kaip komсомоло pareigūnas, o kiek vėliau perėjo į kompartijos administraciją.

Baigiantis karui, Sedych tapo perkeltas į Ukrainą, o 1950 metais -- į Lietuvą. Čia, kaip nekrologe sakoma, Sedych savo "gabumus panaudojo kolūkinei santvarkai Lietuvoje stiprinti"...

Ryšium su sovietinės aviacijos



Korp. Neo Lithuania stovyklos, įvykusios Cape Cod, iškilmingasis posėdis. Kalba New Yorko skyriaus pirm. Sperauskas.
D. Mackevičiūtės nuotrauka

ĮPINTAS DAR VIENAS ŽIEDAS
JAUNIMO VEIKLOS VAINIKANALT S-gos pirmininko V. Abraičio žodis Neo-Lithuania
stovyklą uždariant

Kaip tradiciškai pirmąjį rugsėjo mėnesio pirmadienį yra švenčiama Amerikoje Darbo Diena, taip tradicija virsta ir Korp. Neo-Lithuania vasaros stovyklos uždarymas tos Darbo Dienos išvakarėse. Tradicija virsta ir tai, kad jos uždaryme dalyvauja vis didesnis vyresniųjų korporantų skaičius. Malonu, kad kasmet auga ir stovyklaujančių skaičius. Šiais metais, rodos pirmą kartą, ši stovykla būdinga ir kita malonia staigmena - stovyklavo ir ne korporantiškos studentijos dalis, iš anksto sutikusi prisitaikinti prie stovyklai nustatytos tvarkos. Visa tai rodo, kad buvo tikslinga atsteigti Korp. Neo-Lithuania veikimą Amerikoje, kad yra tikslinga ir būtina Korporacijos Neo-Lithuania veiklai Amerikoje metinė vasaros stovykla, kur stovyklautojai turi progos artimiau pažinti ne tik korporacijos ideologiją, tradicijas ir veikimo būdus, bet ir patys korporantai artimiau susigyvena bei vienas kitą pažįsta, kas taip pat yra vienu iš pagrindinių Korp. Neo-Lithuania bruožų.

Kaip Jūsų vyresnis Kolega galiausiai Jus užtikrinti, kad Jūsų šioj stovykloj užmegstieji ir pagilinti pažinties ryšiai labai ir labai pravers ne tik savo asmeninei ateitį kuriant, bet ir pasirenkant savo visuomeninę vietą ir vaid-

menį Amerikoje. Jūs turėsite du galimus: arba užmiršti, kad esate tėvų - lietuvių vaikai, kad Jūsų proseneliai, seneliai ir tėvai visada didžiavosi savo tauta ir kovojo už jos ateitį ir išsilikimą visomis jiems prieinamomis priemonėmis, arba pagerbti tas Jūsų pirmąkų pastangas, įsijungiant į jas ir užimant jų vietas tolimesnei visų lietuvių kovai už lietuvių tautos didybę, garbę ir gerovę. Būdami pasiruošę Amerikos gyvenimui, Jūsų darbo vaisiai šia kryptimi bus tikrai didesni. Aš manau, kad šioji stovykla, kaip ir kitos, padėjo ir padės Jums pasirinkti antrąjį kelią, gal būt, kiek sunkesnį, bet tikriausiai kartu ir daug garbingesnį.

Tikėdamas tuo ir tikėdamasis to iš Jūsų, aš sveikinu Jus A.L. Tautinės Sąjungos vardu savo dalyvavimu šioje stovykloje davusius sau pasižadėjimą neišsijungti iš Amerikos lietuvių visuomeninio gyvenimo.

Korp. Neo Lithuania paskirtis Amerikoje didžiąja dalimi yra būti visuomeninio gyvenimo mokykla. Jos uždavinys burti ir auklėti Amerikoje studijuojantį jaunimą jos idealų dvasioje visuomeniniame darbu. Kuo didesnis Jūsų skaičius įsijungs į tą lietuvių visuomeninį gyvenimą, tuo Korp. Neo Lithuania bus pilniau savo paskirtį atlikusi.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, kurios vadovybė šiandien daugumoje sudaro Korp. Neo Lithuania filisteriai, yra visuomeninė organizacija tų pačių siekių ir idealų kaip Neo-Lithuania. Todėl nesistebėkit, jei šia proga aš ir kviečiu Jus, aukštąsias mokyklas baigus, jungtis prie jos ir užimti mūsų vietas.

Šia proga Tautinės Sąjungos vardu sveikinu Korp. Neo-Lithuania vyriausiąją vadovybę ir stovyklos vadovus, sėkmingai pravedusius vasaros stovyklą ir tuo įpynusius dar vieną žiedą į Korp. Neo-Lithuania vainiką.

Vivat, crescat, floreat Neo-Lithuania

JAV PARAMA PER LENKIJĄ
PLAUKIA Į KUBĄ

JAV kongresmanas Ed Derwinski, stojęs griežtoje opozicijoje prieš projektą teikti paramą Jugoslavijai ir Lenkijai, savo pranešime spaudai pareiškė, kad State departamento pareigūnų nusistatymas remiant tuos du komunistų bloko narius išvilioti juos iš Sovietų kontrolės sudarąs mitą, kuriam tik tos įstaigos pareigūnai tegalį įtikėti.

Geriausiu įrodymu yra Tito, gavęs iš JAV 338 moderniškus karinius lėktuvus, 333 artilerijai pabūklus, 67 apmokomuosius lėktuvus, 918 tankus, 7 mino-

(LNA)

(Nukelta į 2 psl.)



- Išmaldos prašome, gerasis pone...Jei neduosit, kreipsimės į sekantį!...

Žvilgsniai RAIMUNDAS MIEŽELIS

Tyla - ne geriausia byla

Pereitoje "Žvilgsnių" skiltyje peržvelgdami žurnalisto Bronio Railos straipsnių rinkinio antrąjį tomą "Iš Paskendusio Pasaulio" paminėjome, kad skyrius pavadinamas "Kudirka ir Liberalai" yra, mūsų įsitikinimu, reikšmingiausias ir todėl vertas platesnio dėmesio.

Tame skyriuje Bronys Raila svarsto liberalų grupių nevinigumo priežastis ir galimybes pasiekti liberalų (ne liberalinių grupių) vienybės.

Jeigu lietuviai liberalai tvirtiau susicementuoti savo tarpe ir sudarytų ideologinį ir praktinį veikimui pajėgų vienetą ir dažniau reaguotų į įvykius kaip liberalų frontas, beabejonės, nemaža dalis mūsų visuomeninių problemų sprendžiamų nepalyginamai lengviau ir efektingiau. Visai teisingai šią problemą analizuoja Bronys Raila: "Liberalų darnėnis apsiūnimas, susiderinimas, išsiaiškinimas, susiklausymas, idėjinis ir politinis solidarumas, pagaliau pasiryžimas ne vien laikraščio straipsniais, bet ir konkrečiais darbais, stambesniais įnašais įtvirtinti atitinkamas politines ir kultūrinės institucijas visur ten, kur lietuvis gali laisvai pasireikšti, -- iš karto labai pakeistų nuotaiką, padėtų ir jėgų balansą. Tik tuomet galėtų susidaryti sveikos tautinių jėgų koalicijos, o jeigu reikėtų atskirai eiti, tai ir tuomet, anot Nietzschės, joms būtų drąsu imtis rizikos "pavojaingai gyventi". Lietuviškų jėgų mikroskopinis išsibartymas būtų sumažintas. Artėjime prie to visuomeninių santykių aiškumo ir sveikumo, koks yra seniai pasiektas anglosaksų kraštuose, užtikrinamas jiems darni evoliucija ir politinių bei ekonominių institucijų lankstumas".

Tačiau kad to atsiekti reikia daug geros valios, reikia pamiršti eilę senų sąskaitų ir reikia atsisakyti dalies tradicinių brangių senienų. O to vis dar pilnai negalime padaryti. Anot Bronio Railos vienu metu lyg ir buvo žybelėjęs vilties žiburėlis: "Maždaug nuo 1956-57 metų liberalų santarvės ar vienybės klausimu jau būta gana daug pasisakymų. Būdinga, kad jie kone visi kyla tik iš jaunosios generacijos. Senosios kartos lietuvių liberalų politikai ir ideologiniai galvotojai tebegalvoja kiekvienas sau ir galvoja negarsiai. Atrodo, lyg daugelis jų jaunosios generacijos viltims arba nepritartų, arba jomis netikėtų... Marksistinė ir ypač klerikalinė lietuvių srovė buvo ir liko aiškiai nepalankios liberalinių jėgų apsiūnimo pasitangoms. Tai suprantama ir logiška, nes tos srovės yra neigiamai nusistačiusios dėl liberalizmo iš viso, ir joms būtų pageidaujama ko didesnis liberalinės srovės susiskaldymas ir pagaliau išnykimas, pavirstant vienai daliai socialistų, kitai daliai klerikalų satelitais. Šitoks procesas kartais politinėje, kartais ideologinėje plotmėje visą laiką tebėra pastebimas. Tautininkų spaudoje nereta klerikalinės filosofijos apraiškų. Liaudininkų spaudoje beveik nuolat pasisakoma už politinę santarvę su klerikalais

jos apraiškų. Liaudininkų spaudoje beveik nuolat pasisakoma už politinę santarvę su klerikalais



Vieno pasitarimo metu Tabor Farmoje J. Šmulskštys, A. Mackus, B. Raila ir V. Rastenis...

(remiant klerikalų taktiką jų vadovaujama Vlike). "Taip rašė Bronys Raila 1958 metų lapkričio 15 dieną. Šiandien, deja, padėtis nėra daug pasikeitusi, ir kiek pasikeitimų yra buvę tai tikrai ne į gerąją pusę, nes paskutiniu metu lyg ir jaunoji liberalų karta pritrilo politiniais klausimais.

Jei kultūrinėje veikloje, irkiuojant jon žurnalą Metmenys, išleistas kelias knygas, dailės parodas, individualių kūrybinių jėgų puoselėjimą, bandymus sudaryti tam tikrą, laisvą kūrybinę atmosferą, liberališkesnės jaunimo grupės (o tokiomis, ypač sprendžiant pagal vadovaujančiųjų, aktyviausiųjų ir pajėgiausių narių pažiūras, toli gražu nėra vien tik Santaros-Šviesos Federacija) dar yra vystoma ne tokia bloga akcija, tai politinės veiklos balanso pusėje tebestovi didelis nullis.

Būtų jau laikas sujudėti, ypač kai politinio konservatizmo ir klerikalizmo banga vis smarkiau užlieja pavienių liberalinių sąly

krantus. Nes kaip Bronys Raila teisingai rašo: "Man ne kartą atrodavo, kad mūsų klerikalizmo priemonių bei argumentų primitivumas ir jo agresijos smarkumas yra galimas, tarp kirkio, dėl tos priežasties, kad mūsų liberalai yra susiskaldę, nusilpę ir apsnūdę, kaip dabar sakoma -- be vienybės. Gamta gi nepakenčia tuštumos..."

Tvirtą žingsnį priekin žengti galime ir turime!

VARŽYBOS DĖL 'BEDUGNĖS' TAURĖS

L. Knopfmileris

Kai 1851 metais anglų The Royal Yacht Squadron iškvietė amerikiečius buriuotojus regatai aplink Wight salą, jie niekuomet negalvojo, kad minėtai regatai skirta taurė iš sidabro, kurios vertė buvo \$500, - kainuos anglų buriuotojams \$20,000,000, tai yra sumą, kuri prelenkia net Ispanijos armados sunaikinimo išlaidas.

Pirmoje regatoje aplink Wight salą startavo 14 anglų jachtų ir tik viena amerikiečių jachta "Amerika".

Minėtą regatą stebėti atvyko net Anglijos Karalienė Viktorija. Kai ji paklausė savo palydovus - "kas veda" atsakymas buvo - "Amerika" - "kas seka" - klausia Karalienė - atsakymas buvo - "nematyti". Taip praėjo pirmoji regata dėl bedugnės taurės. Bet kas buvo tas "Amerikos" kapitonas laimėjęs regatą prieš anglus? Iš profesijos lo-cas Dick Brown, jo įgulą sudarė 13 narių.

Nuo anų laikų anglai bando minėtą taurę sau laimėti, 14 kartų jie

startavo prieš amerikiečius, au-kodami nemažą sumą pinigų naujų jachtų statybai, bet 14 kartų jiems nepasisekė. Daugiausiai pinigų yra idėjęs Anglijos "ar-batos karalius" Sir Thomas, minėtomis regatomis statęs vis naujas jachtas.

1930 metais, kai jis paskutinį kartą bandė minėtą taurę laimėti ir kai tais metais jam vėl nepasisekė, New Yorko Yacht Klubas po pralaimėjimo įteikė jam taurę su užrašu "Geriausiam pasaulio pralaimėjimui".

Sir Thomas mirė 1931 metais. 1937 metais įvyko paskutinė regata dėl minėtos taurės, kurią ir vėl laimėjo amerikiečiai.

Pasunkėjo sąlygos rasti finansinių rėmėjų tokioms regatomis praversti. Priežastis - laivo dydis ir įgulos skaičius. Taurės laimėtojai kreipėsi į Aukščiausią Amerikos Teismą, prašydami sutikimo pakeisti taurėi laimėti nuostatus, kad būtų galima ir toliau vykdyti regatas. Aukščiausias Amerikos Teismas sutikimą davė, ir taip 1958 metais, po ilgos pertraukos, regatos trikampyje vėl susitiko anglai su amerikiečiais. Anglų Karališkasis Yacht Klubas pastatė visai naują jachtą, pakrikštyjant ją "Sceptre". Kainavo 35,000, - svarų.

New Yorko Yacht klubas 12 m. jachtų klasėje dar tarpusavyje regatas, kad išrinkus jachtą, atstovausiančią Amerikos spalvas prieš anglus: tarpusavyje startuoja jachtos: "Vim", "Columbia" "Weatherly", "Easterner", - gi laimėtoju išsena "Columbia" kuriai tenka ginti taurės garbę.

1958 m. rugpjūčio mėn. netoli Newport, Rhode Island, šaunamas pirmas šūvis septiniam regatom. Idomu pažymėti, kad pirmas keturias regatas vėl laimi amerikiečiai, dar kartą įrodę, kad jie yra geresni buriuotojai.

Kai 1851 m. amerikiečiai išėjo į regatą, jie pirmą kartą burlaivių istorijoje išskėlė medvilnines bures. Tai buvo naujienybė burlaiviams; nes iki šiol visi burlaiviai naudojo tik linines.

O kas šiandien startuoja su medvilninėmis burėmis? Niekas. Amerikiečiai gamina bures iš dakrono, anglai iš terylino, o spinakerius iš Zeto.

1876 ir 1881 metais minėtą taurę dar buvo bandę laimėti kanadiečiai, bet ir jiems nesisekė. Amerikiečiai ir prieš kanadiečius laimėjo.

Gražūs ir nuoširdūs netik buriuotojų, bet ir sportininkų santykiai ne kartą kabėjo ant plonos virvelės dėl minėtos taurės. Ne kartą teko girdėti siūlymus - "ta taurę reikėtų paskandinti giliausioje vandenyno vietoje, kad ji niekuomet nebeiškiltų į jūrą paviršių ir nedrumstų gerų sportinių santykių". Bet taurė stovi New Yorko Yacht Klubu patalpose ir yra klubo garbės ir papu-šalas.

Anglams vėl pralaimėjus 1958 metais, papūtė įvairesni vėjai. Jau buvo minimi Kubos, Argentinos, Italijos, Prancūzijos, Vokietijos, Švedijos, Norvegijos buriavimo klubai, bet tai buvo tik silpnai vėjai bedugnės taurėi laimėti. Bet, štai papūtė stiprus vėjai iš Australijos. Australijos buriuotojai susidomėjo ta bedugne taure. Atsirado finansuotojų netik paremti šiai regatai, bet ir pasitatyti visai naujai jachtai. Australai išsinuomuoja keturiems metams antrą geriausią 12 m. jachtą iš JAV "Vim", apmokina įgulą. Jachtų konstruktorius A. Payne kuria naujus brėžinius regatos galiūnei, naujai jachtai. Ir taip šiais metais Royal Sydney Yacht Squadron vasario 19 d. Sydney uoste nuleidžia 12 m. klasės jachtą vardu "Gretel".

Australijos buriuotojai, išleidę "Gretel" į JAV, savo spaudoje rašo: "Atsimink, su tavimi visi australai!" Ta Gretel kainuoja - tik \$300,000, -

Ar toji "mergelė" parveš bedugnę taurę Australijon? JAV taip pat regatai skiria daug dėmesio ir kapitalo. Marblehead, Mass. gegužės mėn. 19 dieną nuleidžiama vandenin 12 m. klasės Jachta vardu "Nofretete", taigi, vėl "moteris", kainuojanti \$3,000,000, -!

Šių m. rugsėjo mėn. 15 dieną jei oro sąlygos leis, bus išsau-

PAPILDOMAI UŽDIRBKITE BENT PO \$100.00 PER SAVAITĘ atliekamu laiku.

Laisvu laiku atstovaukite mūsų Bendrovei. Mes esame viena pačių didžiausių ir seniausių SIUNTINIŲ firmų pasaulyje. Mes siunčiame geriausias prekes pigiausiomis kainomis. Pasidaryti mūsų atstovu NEREIKIA JOKIŲ YPATINGŲ KVALIFIKACIJŲ. Tą darbą gali atlikti bet kuris dirbantysis vyras, moteris, studentas ar pensininkas. Patikrindama paslaptį, siūlome taip pat parašyti mums ir VISIEMS KITŲ FIRMŲ ATSTOVAMS, nes su mumis galite pajėgti daugiau uždirbti, negu su kitomis firmomis. Dėl smulkesnių žinių ir sąlygų prašau rašyti tuojau šio laikraščio Administracijai. 6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

NAUJA!

STROH'S "NEGRAŽINAMAS" SIX-PACK

PATOGUS! NEDIDELIS! BE DEPOZITO! BE GRAŽINIMO!



Taip skanus stiklė — ir taip patogus... Stroh's naujas negražinamas six-pack, nedidelis 12 uncijų bonkos. Paimkite pora šiandien! Pirmos rūšies... populiariomis kainomis visur!



AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išsina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

tas pirmas šūvis regatai, šį kartą tarp australų ir amerikiečių buriuotojų.

Amerikos spalvas ir taurę gins jachta "Weatherly". Bedugnės taurės pavadinimas, tarp kita ko, kilo iš to, kad ji neturi dugno, laimėtojai net negali iš jos išgerti laimėtojo gurkšnį.

Įgulos ir laivai pasiruošę, o kaip su oru? Žinoma, paskutinį žodį tars dievaitis "Neptūnas". Kokį jis šposą iškrės, sunku pasakyti, jis turi daug galimybių. rūkas, tyła, privatus vėjas ir net audringas oras. Taigi, kaip iš laivų, taip ir iš įgulų bus pareikalauta daug ištvėrmės, atsparumo ir pasiaukojimo.

Kas laimės taurę, neužilgo sužinosime, bet kas toliau? Kas kvies laimėtojus vėl kovon?

Vokiečių žurnalas "Die Jacht" šių metų balandžio mėn. rašo: "Viešėdamas Floridoje SSSR buriuotojų sąjungos pirmininkas A1. Promislaw pareiškė: 'dabartinio laiko dėmesio tam mes nesikiame, bet mes susirūpinome ir laukui atėjus, būsim pasiruošę'".

New Yorko Yacht Klubu atstovas į tai atsiliepė: - "išsukti regatai turi teisę tik buriuotojų klubas, bet ne valstybė, taigi iššaukimas SSSR buriuotojų sąjungos, einant taurės nuostatais gali būti ir nepriimtas."

Ir taip nauji konkurentai pasirodo horizonte, kurie nori seniausią buriavimo sporto taurę paversti iš laisvojo pasaulio, bet paskutinį žodį dar tars šių metų taurės laimėtojas ir jam mes linkime iš visos širdies "privataus vėjelio".

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,



kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50



Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite
ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

JAV PARAMA...

(Atkelta iš 1 psl.)

gaudžius, 8 povand. laivų sekėjus, 424 "Nr. 405" raketos, virš 33 mil. amunicijos ir 11.106 karinius sunkvežimius, liko draugiškesnis komunistams, nei bet kada. Jo santykiai su Maskva darosi kas kart glaudesni.

Lenkija gi tuo tarpu pareiškė einanti į pilną ūkinį įsijungimą komunistiniame bloke. Daromą žygiai ūkių kolektivizacijai. Virš viso to, Lenkija, gaunanti JAV paramą grūdais, žymius jų kiekius persiuntė Kubon, kaip savo dalį komunistinio bloko paramos Castro režimui.

"Visa tai gal ir suprantama State Departamento teoretikams" sako Ed. Derwinski, "bet mano nuomone, komunistinių valstybių šelpimas yra netikęs reikalas. Komunizmas, bet kuriame laipsnyje, yra blogis, o mes privalome vykdyti užsienio politiką, kad nugalėti tą raudonojo internacionalo blogį, o ne remti jį".

MŪSŲ IDĖJA IR SPAUDA

Organizacija yra visais laikais tartum antroji šeima, kurios nariai siekia tų pačių tikslų, gyvena tomis pačiomis idėjomis, artimiau susigyvena.

Juo dažniau organizacijos nariai susirenka nuomonėmis pasikeisti ir suderinti, juo ji yra gyvesnė, patrauklesnė ir jaunimui. O idėjas atšviežinti reikia, nes kiekvienas žmogus, kad ir geriausias, kurios nors srities žinovas, nepasipildydamas išsenka, o tai veda organizaciją į paviršutiniškumą, nuobodų veikimą.

Baigiantis vasarai, kai dauguma lietuvių visuomenės nerūpestingai tebeatostogauja, organizacijų vadovybės - idealistai įtemptai ruošiasi besiantinančiam visuomeninės veiklos sezonui, nes tik idealistas tegali atsakyti daug malonių valandų pajūryje ir kitų asmeninių poilsio patogumų vardan savo organizacijos stiprinimo, vardan lietuvių tautos reikalų. Jie planuoja ateinančių metų veiklą, kartu žinodami, kad teks patiekti nuveiktų darbų apžvalgą. Dirba centrinės vadovybės, dirba ir periferijos bei paskiri nariai.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga taip pat aktyviai ruošiasi Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų bei jų atstovų konferencijai, kuri įvyks rugsėjo 29-30 dienomis Clevelande.

Jei visi atstovai savo pasiūlymams ir pageidavimams iš anksto pasiruoš, tai suvažiuojame bus pakankamai laiko aptarti visiems klausimams ir jį pasitarnaus Sąjungos stiprinimui ir bendro tikslo siekimui.

Dabar, kaip ir anais laikais, lietuviai veikia dažniausiai pasiskirstę partijomis, bandydami vieni kitus nustelbti. Tačiau, tų partijų programos, kaip greit pastebėjo mūsų ideologai Antanas Smetona ir Tumas-Vaižgantas, daugumoje buvo ne lietuvių išugdytos, bet iš kitų paskolintos, jų žodžiais tariant lietuvių gyvenimui ir dvasiai svetimos. Todėl šiuose mūsų vaduose brenė idėja: jungti bendram tautinės kultūros darbui tuos, kurie idealų ir veikimo programos ieškojo ne svetur, bet savo tautoje. Tuo keliu eina ir dabartinė Amer. Lietuvių Tautinė Sąjunga.

Bet kokia idėja įgyvendinti ir ją tęsti yra būtina sava spauda, kurios vaidmenį tada atliko aukščiausių minėtų ideologų sumanytoji Viltis, turėdama svarbų tikslą ir aiškia programą, nepataikaujant ir nesilenkiant kuriam nors luomui ar partijai. Viltis ėjo plačiu keliu, kalbėjo lietuvių visuomenei ramiu tonu ir susilaukė daug pritarėjų.

Kaip Viltįje atsispindėjo lietuvių lūkesčiai ir viltys, tautos laimėjimai ir vargai, taip šiais laikais mes turime pačiais keliais einančią, tų pačių tikslų siekiančią, tris kart į savaitę Vilties Draugijos leidžiamą laikraštį DIRVĄ, kuri stengiasi parodyti lietuvių visuomenei išeivijos kūrybinio darbo vaisius, išskirti pačius kūrėjus ir nusipelnčius asmenis, kuri ryžtingai kovoja su pasitaikančiomis mūsų gyvenime negerovėmis ir ugdą jaunąją lietuvių.

Dirva per savo bendradarbius atlieka didelį uždavinį, pirmoje eilėje tarnaudama tiesiai ir tautai, tiksliai informuodama lietuvių visuomenę ir jungdama Tautinės Sąjungos ir jos idėjai artimus žmones išblaškytus visuose laisvojo pasaulio užkampuose.

Dirva savo puslapiuose kovoja su priešų skleidžiamu apie mūsų tėvynę melu, su lietuvių tarpe atsirandančiomis blogybėmis ir kelia gerąsias ypatybes. Savo bendradarbių, rėmėjų ir skaitytojų talkoje Dirva auga, įsigyja vis didesnio pasitikėjimo. Tiktoje talkoje ji ir gali tai vykdyti.

E. Čekienė



MENO PARODŲ APRAŠYMAI IR ILIUSTRACIJOS

Kartais tenka skaityti mūsų periodinėje spaudoje meno parodų aprašymus ir matyti tų aprašymų iliustracijas, kuriose ne menininko sukurti paveikslai, o žmonės vaidina patį vyriausią vaidmenį. Galbūt tos vietovės gyventojams, kurioje vyksta paroda, ir sudaro tam tikro įdomumo tokios iliustracijos, bet toli už vandenų gyvenantiems jos labai maža ką pasako apie pačią parodą. Meno parodų nors ir geriausi aprašymai be tinkamų iliustracijų skaitytojų negali duoti pilno vaizdo.

Neperseniausiai Dirvos 89 Nr. skaičiui P. Alšeno aprašymą apie Juozo Bagdonos suruoštą abstraktaus meno parodą Toronte ir negalėjau niekaip susigraibyti, nes iliustracinėse nuotraukose tebuvo matyti pro žmones tik paveikslų mažos dalelės.

Jeigu kalbame apie meną, o ne apie žmones, tai privalo pasirinkti, kad bent viena kita nuotrau-

ka liestų tiesioginį reikalą. Mat, abstraktus menas, kurį atstovauja dail. J. Bagdonas, tikiu, ne visiems taip gerai žinomas, kad pakaktų vien tik aprašymo. Be to P. Alšenas konkrečiai apie atskirus paveikslus, galbūt prisibijodamas per toli nenušokti, visiškai vengia kalbėti. Jis net ši taip išsitaria: "... pasisakyti konkrečiai apie kurį nors atskirą paveikslą nelengva, arba visai neįmanoma, nes paveikslai-visiškai be pavadinimų."

Čia lyg tame Pivošos fejtone, kuriame kalbama apie naują, tik nupirktą rašomą mašinėlę, kurioje niekaip nesurandama raidė B. Pasirodo, kad sunkumai ją surasti susidarė todėl kad ji buvo nukišta kur tai į pakraštį. Kuomet pirkėjas su mašinėle atsidūrė pas krautuvininį ir paprašė grąžinti įmokėtus pinigus, tik tuomet paaiškėjo, kad čia nesama jokios apgavystės.

Pats dailininkas gal ir teisingai pasielgė savo atskiroms kūriniams neduodamas tam tikrų aprėžtų pavadinimų, nes kiekvienas parodos lankytojas mato paveikslą ir jam gali jau to pilnai pakakti. Tuo būdu dailininkas verčia kiekvieną giliau įžvelgti ir laisvai pasirinkti pavadinimus. Dažniausiai meno kūrinyje ne visą patį pastebi, todėl tas pats paveikslas gali būti vienu vienu, kaip suprantas ir pavadinamas, kitų kitaip. Jeigu mums dailininkas leidžia pasirinkti pava-



Neolithuanų stovyklos dalyviai prie laužo.

D. Mackevičiūtės nuotrauka

KULTŪROS KONGRESO RUOŠAI REIKIA DRAŠAUS IR SKUBAUS POSŪKIO

VIKTORAS MARIŪNAS

Kultūros kongreso dienoms artėjant, apie jo reikšmę, programą ir ruošą imama gausiai atsiliepti spaudoje ir pašaliniuose. Giriama ir peikiama, džiaugiama si ir pykstama, vilčių dedama ir bėdų pranašaujama. Tai gerai. Vienokia ar kitokia kalba nepalyginamai vertesnė už abejingumą ir tylą.

Jaučiu, kad negerai padaryčiau, jeigu pats kongreso klausimui nieko nepasisakytiau. Likimo buvo skirta, kad aš prie Antrojo Kultūros Kongreso idėjos ir programinių elementų gimimo arčiau stovėjau, negu bet kuris kitas kongreso bėdomis iki šiol pasisakęs.

1958 m. atėjęs į JAV LB Centro Valdybą kultūros vedėjo darbo dirbti, gerai žinojau, kad man teks duoti pirminius siūlymus, II-jam Kultūros Kongresui organizuoti ir praveisti.

1960 m. kovo 30 d. posėdyje centro valdyba priėmė techninio k. kongreso organizavimo projektą ir paprašė jį vykdyti Kult. Fondo Valdybą. Ji sudarė K. Kongresui rengti komitetą, kurį CV patvirtino. Vėliau šito komiteto sudėtis dėl tų ir kitų priežasčių keitėsi.

Kongreso pravedimo tvarka ir programinės gairės turėjo būti sutartos JAV, Kanados ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organų bendrame posėdyje. Jis vyko 1961 m. balandžio 29 d. Toronte. Tame posėdyje kult. kongreso turinio ir formos klausimais aš pateikiau savo sugestijas, ir su jomis beveik be jokių rezervų buvo sutarta.

Tokie pagrindiniai II-jo Kult. Kongreso kilmės momentai. Kai netrukus po Kanados posėdžio JAV LB centro valdybos vieta ir sąstata pasikeitė, tolimesnę K. Kongreso ruošą eigą tegalėjau sekti tik per tarpininkus ir spaudą. Bet ir tuo keliu susidariau aiškų vaizdą, liudijantį, kad K. Kongresas kuriamas žymiai ne toks, koks Toronte buvo sutartas.

Tad kas ten buvo siūlyta ir sutarta?

Savo referato mintis dėjau į rėmus, kuriuos sudarė I-ojo Kultūros Kongreso išgyvenimai ir ieškojimai, ko mūsų tautinei kūrybai labiausiai reikia ir ką K. Kongresas gali duoti.

Grįžęs iš 1956 m. Kult. Kongreso, Dirvoje jį gana kritiškai vertinau. Gailėjau, kad gražiai techniškai organizuotas ir pasigėrėtinai lankytas kongresas baigėsi be ryškiau akcentuotų idėjų paskelbimo. Talentingai paruošėta dr. Juozo Girniaus pagrindinė paskaita baigėsi tik jos išklausymu. Visas kongreso turinys buvo išbarstytas gausybėje sekcijų, su margiausios vertės ir temų paš-

nesiais bei tarp debesų ir dykumų pakabintom rezoliucijom. Labai abejoju, ar ta gausybė siūlymų ras vietos mūsų žemėje ir ar duos naujų kūrybinių impulsų. Dabar žinom: jie nerado ir nedavė.

Kad minčių ir žmonių išsibarsymo būtų išvengta II-ajame K. Kongrese, siūliau:

1. visą dėmesį teikti ties pagrindine paskaitai;

2. pasisakymus dėl paskaitos minčių atlikti pačiame forume, kreipiant juos į šiam atveju pasirinktų gyvybingiausių kultūrinių sričių ryškinimą (II-ajam K. Kongresui, - leiskim, - įspaudos, knygos bei periodikos, išugdytų ir teatro atkūrimą);

3. sekcijas laikyti ne būtinu kongreso elementu, bet, turbūt neišvengiamu. Tuo atveju, kai jas suinteresuoti kultūrinių sričių atstovai norės patys susiorganizuoti, tegul ir sekcijose bus kalbama specifiniu požirčiu pagrindinės paskaitos tematika.

Pagrindinei paskaitai siūliau tokią temą: mūsų kultūrinės kūrybos galimybės ir kultūrinės veiklos gairių nustatymas tarpkongresiniam laikotarpiui (gal būtų penkeriems metams). Taip pat siūliau, kad paskaita būtų teikiama dviejų pranešėjų, kurie turėtų ją paruošti vienas su kitu susižinodami.

Apskritai, turėdamas galvoje mūsų treitiniosios kultūros labai jau gązdinančią padėtį, siūliau, kad kongresas būtų kreipiamas į aktualiausias nuotaikas vengiant grynojo akademizmo.

Buvau tikras, kad Toronto posėdžio dalyviai mano teiktoms idėjomis pritarė ir kad kongresas bus mėginamas pagal jas formuoti. Posėdyje dalyvavęs Kult. Kongreso komiteto pirmininkas nieko kito ir nieko priešingo nesiūlė.

Žinios apie K. Kongreso ruo-

lima padaryti, o nepadaryta ir kas įmanoma bei privaloma padaryti, kad nereikėtų sustabarėti ir mirti. Šita prasme prelegentas dr. K. Ostrauskas, tikiu, duotų turiningą ir įtikinantį pranešimą. Tik jo medžiaga begalėtų sudaryti pagrindą antrajai paskaitos daliai.

Šia proga apie antrąją paskaitininką dr. Joną Grinių. Sunku suprasti, kodėl jis šiam uždaviniui buvo kviestas ir kodėl sutiko. Kalbėti apie JAV ir Kanados lietuvių kultūrinės veiklos gaires tikrai jau negali ir neprivalo kalbėti žmogus, šitų kraštų sąlygomis niekad negyvenęs ir niekad jų žmonių tarpe neveikęs. Tikiu, kad retai kas ir čia visą laiką gyvenęs galėtų kultūrinės veiklos klausimu duoti įmanomų ir efektingų sugestijų. Tam reikia be praktinių sąlygų pažinimo dar ir asmeniškos patirties, savo paties kultūrinės veiklos laimėjimų ir pralaimėjimų išgyvenimų. Kažin kodėl dr. Juozas Girnius nebuvo paprašytas antrajame kongrese baigti savo misiją, kuri nebuvo jam leista baigti pirmajame.

Kad antrasis Kult. Kongresas nebūtų savo būdu ir vaisiais tik pirmosio pakartojimas, jo ruošoje reikia skubaus ir griežto kurso pakeitimo:

1. Nustoti rūpintis sekcijų sudarinėjimu; jau sudarytoms skirti kiek galima mažiau kongreso laiko ir dėmesio;

2. aiškiai susitarti su dr. K. Ostrausku dėl jo pranešimo temos; dr. J. Grinių paprašyti savo sutikimą atsiimti; jo kaip užjūrio svečio ir veikėjo patarimai ir pastabos mielai galėtų būti išklausytos forumo posėdžio išklausytojo vietos. Čia noriu dr. J. Grinių prašyti mane tiksliai suprasti: aš esu prieš jį, kaip paskaitininką tik dėl pirmą minėtų motyvų, kitus spaudoje minėtus motyvus skaitydamas jų kėlėjų individualiu reikalu.

Esu tikras, kad Jungtinių Valstybių ir Kanados lietuviai negali svečio iš Vokietijos laikyti kompetentingu nustatinti mūsų veiklos gaires, kaip lygiai Vokietijos lietuviai nelaikytų tokiu atveju kompetentingu ką nors iš mūsų tarpo. Šita byla turėtų baigtis be pykčių, be pažeminimų, bet ir be reikalo pažeidimo.

JAV LB Centro Valdyba bus atsakinga už tai, ar II Kultūros Kongresas taps reikšminga ateitis ar tik saldus niekas. Savo sprendimui ji turi ne daug laiko.

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS



J. BAGDONAS

Kompozicija (aliejus)

dinimus kokius mes norime, reikia tik džiaugtis, nes jis, matyt, mumis pasitiki, kad mes patys ir be pašalinės pagalbos galėsime tai padaryti.

J. Marcinkus,
Vokietija

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

AR PRIVERSIM UŽSITAISYTI SPRAGAS? (2)

Bet A. Donėlos pateikiama komunistų teorijos "analizė iš praktiškosios pusės", deja, nėra nei analizė, nei iš praktiškosios pusės.

Šių diskusijų pradžioje buvo teigimas, kad geriausi komunizmo žinovai Vakaruose esą mes, lietuviai, patyrę komunizmą praktikoje 1940-41 metais Lietuvoje, ir pavyzdžiai iš to patyrimo esą geriausi argumentai prieš prokomunistines opinijas Vakaruose. Bet šiuo atveju, "analizuodamas iš praktiškosios pusės", A.D. ano meto patyrimais nebesinaudoja. Pradeda nuo kalbos apie ūkininkų ir jų samdinių suvartymą į kolchozus ir sovchozus. Tačiau tai įvyko ne 1940-41 metais. Tada, tiesa, buvo "dvarų centrų" eilė jau buvo nominaliai paversti sovchozais (normaliai veikti beveik nespėjo), o kolchozų, neskaitant bene aštuonių steigimo deklaracijų atskirose vietovėse, praktikoje dar nebuvo įsteigta. Kolektyvizacija įvyko daugiausia 1948-49 metais. Taigi, jei A.D. yra vienas iš tų, komunizmą praktikoje mačiusių tik 1940-41 metais, tai jis dabar čia kalba apie dalykus, kurių pats nėra matęs, o tik skaitęs apie juos arba tiesiai bolševikų spaudoje, arba tos spaudos duomenis paremtose žiniuose mūšyčionykštėje spaudoje, ar kitoje Vakarų literatūroje. Tuo būdu čia jau išsijungia iš "eyewitness" kategorijos, kurios reikšmingumas diskusijų pradžioje buvo, mano nuomone, perdėtai iškeltas.

Kalbėdamas apie dalykus, kurių pats nematė, analizuotojas, norom nenorom, turėjo verstis grynai teorinio pobūdžio teigimais: "vietoje savininko atsistoję komunistų partijos biurokratas", "išnaudojimas pasidarė daug žiauresnis, nes išnaudotojo užnugarį atsistoję valstybė visą savo pajėgumą"... Tie dalykai, kaip matėme, yra aiškūs ir iš grynai teorinių samprotavimų. Teoriniai samprotavimai galėtų būti gerai paremti patyrimais iš praktikos, jei pats tą pergyvenęs liudininkas pateiktų konkrečių duomenų pavaizduojančių žemės ūkio darbininko išnaudojimą, padarantį, kuo ir kiek tas išnaudojimas žiauresnis dėl to, kad iš naudojimo galimybė yra monopolizuota vienos valstybės rankose. Be tokių duomenų, analizuotojas yra toks pats teorinis samprotautojas, kaip ir kiti, o ne liudininkas iš patyrimo. Čia dar tinka pastebėti, kad net ir mūsų spaudoje nuolat pasirodo daug konkretnių tos padėties analizių paremtų dabar vienaip ar kitaip gaunamomis žiniomis, kurių nedavė ir negalėjo duoti mūsų asmeniniai patyrimai prieš 21 metus. Šios žinios pasako daug

B. K. NAUJOKAS

daugiau ir jos daug iškalbingiau parvirtina teorines išvadas apie komunistinę sistemą. Bet ir jos, deja, mūsų dar nepakankamai rūpestingai surenkamos ir nepakankamai rūpestingai panaudojamos. Dėstant, kokia yra komunistinės sistemos praktika, labai svarbu vengti klaidų dėl faktų, nes kai liudytojas kartą pasirodo beteigiąs ką nors, kas iš tikrųjų yra netaip, jo patikimumas tampa palaužtas ir visais kitais atvejais. Štai, A.D. teigia, kad baudžiauninkas galėjo nuo vieno darbininko persikelti pas kitą, arba ir visai iš kumėčių pasitraukti, o "sovchozų-kolchozų gadinėje tokie dalykai neįmanomi". Čia dviguba klaida. Nes baudžiauninkai toli gražu negalėjo taip jau be niekur nieko kaitalioti savo ponus ar juos iš viso pamesti. O iš kitos pusės, nors "prirakinimas" prie kolchozo ir gana tvirtas, tačiau ne absoliutus, ir, kiek žinoma, tegu ir ne be klaidų, visgi pasitraukimas yra įmanomas, atrodo netgi kiek lengvesnis kaip buvo baudžiauvoje (žinoma, negalima lyginti su darbovietės keitimo galimybėmis pobaudžiauninkais ar nepriklausomybės laikais). Iš kolchozo išeiti galima, tik miestų žmonėms neleidžiama priimti tokio į darbą, jeigu jis neturi iš kolchozo atleidimo rašto (bet kartais už kyšį, ar kitaip, ir toki mieste įsitaiso). Iš vieno į kitą kolchozą net ir be leidimo persikelia, jei tik kitas kolchozas priima.

A.D. mums dėsto, kad dingus asmeniniam interesui, prasideda lenktynės į atbulą pusę -- išsiskūnijimas nuo pareigų ir bandymai gauti iš kolektyvo asmeninės naudos. Tai yra bendrybė, kurią galima numatyti ir grynai teoretiškai samprotaujant, kas gali išeiti iš kolektyvizuoto ūkininko veikimo (vistiek, žemės ūkyje, pramonėje ar prekyboje). Bet pastarojo laiko praktikoje komunistai kaip tik deda nepaprastai dideles pastangas skatinti asmeninį suinteresuotumą, ir tai jie daro "dešros ir botago" metodu: iš vienos pusės, už geresnį darbą siūlo premijas ("dešrą"), iš kitos -- kur tik įmanoma ir kur net beveik neįmanoma, būtent net ir žemės ūkyje, įvedė akordinę ("piecwork") atlyginimo sistemą ir minimalines išdirbio normas ("botagas"). Štai ką dabar tenai gyvenęs liudytojas galėtų vaizdžiai ir įtikinamai paliudyti, jei kalbėtų nepamirštais ir nesusipainiotais skaičiais. Bet to paties liudytojo negalime mes, kurie pergyvenome komunistų praktiką Lietuvoje tik 1940-41 metais... Apie tai kalbame tik remdamiesi

pačių bolševikų dabar prasitariau-momis žiniomis.

Vietoj dėstęs faktus iš patyrimo, A.D. prideda anekdotą iš Rusijos apie kolchozininkes, kurios sunkvežimiu atvažiuosios miestą kiekviena savo vištos sudėtų kiaušinių parduoti. Koks netikslumas! Jei viena atvežtų visų kiaušinių ir pardavinėtų, tai būtų spekuliacija, privataus pelno siekiančia prekyba. Dėl tokio apkalbinimo baimės, moterys visos važiuoja turgūn, kiekviena savos vištos kiaušinių parduoti, ir taip sugaišina labai daug laiko, reikalingo kitam darbui.

Bet tai pavyzdys, kuris visiškai "negriauša" ir net nekritikuojama komunistinės teorijos, kadangi pagal teoriją tos moterys kiaušinių truguje pardavinėti iš viso neturėtų. Pagal teoriją, joms neturėtų būti reikalo nei vištas laikyti: jos kolchozuose turėtų užsidirbti tiek, kad sau kiaušinių galėtų nusipirkti iš "visuomeninės" krautuvės, o tenai kiaušiniai turėtų atsirasti tik iš kolchozinių vištūčių. Privačiai pagamintų maisto produktų ar kitų dalykų pardavinėjimas turguose tebetoleruojamas tik todėl, kad dėl kitų teorijos ydų komunistinei sistemai nesiseka pasiekti tokios padėties, kurioje turginė prekyba taptų nebereikalinga. Prieš tokį individualų važinėjimą bei vaikščiojimą į turgus ir gaisrinimą tenai laiko šiaurėsiai ir komunistai, jį peikia, nors tebetoleruoja, nes neturi išeities.

Liesdamas pramonę, A. Donėla jau visiškai persikėlė į ekonominių teorijų dėstymą -- kairiųjų elementarinių dėsnių priminimą, bet jau nei nebesikesino operuoti kokių nors faktų iš praktinio patyrimo. Todėl šis pademonstravimas, neva turėjęs parodyti kaip reikia analizuoti komunistinę doktriną iš praktiškosios pusės, tik dar įtikinamiau įrodė, kad vien kadais turėtasis patyrimas

nepadarė mūsų ne tik ekspertais kritikuoti tai doktrinai teoriškai, bet nepadarė net ir efektyviais liudininkais apie jos praktinį vykdymą. Tai verčia dar tvirtiau pasilikti prie nuomonės, kad besiryztant energingiau įsijungti pasipriešinimui prieš komunizmo kėslus, negana pasitenkinti kadais pergyventais patyrimais, bet reikia nuolat ir nuolat stengtis sukelkti daugiau žinių ir iš teorijos o taip pat ir iš dabartinės praktikos, nes mūsų žinojimo abiejuose srityse esama žymiai labiau skylėto, nei leistina pretenduojantiems į ekspertus.

P.S. Priedo -- pora perkeltinės reikšmės vaizdėlių įsidėmėtinų samprotavimuose dėl dviejų klausimų.

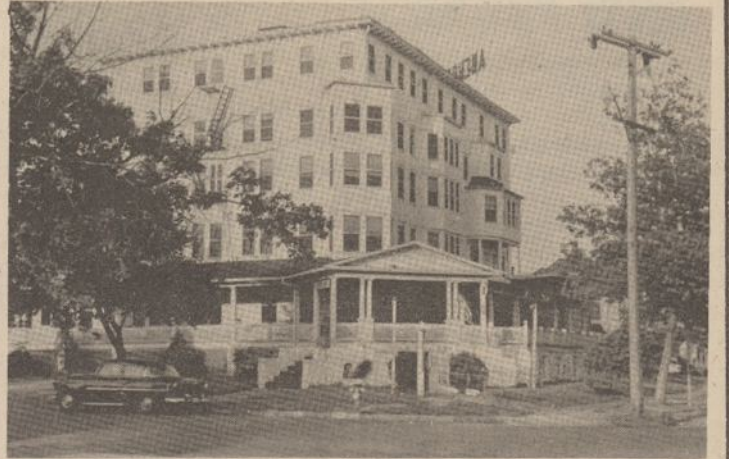
1. Ar nuo nusikaltimo nukentėjęs asmuo nėra geriausias liudininkas apie įvykusį nusikaltimą?

Vienas iš mano oponentų (kitame laikraštyje) klausė, ar nukentėjęs pavogto arklio savininkas, nėra teisme geriausias liudininkas apie įvykusią vagystę? Taip, jis svarbus liudininkas. Bet, siekdamas laimėti bylą, siekdamas įrodyti, kad vagystė tikrai įvyko, ir pavogė tikrai kaltinamasis, o ne kas kitas, nukentėjęs dažniausiai negali pasikliauti vien savo liudijimu: jis šaukiasi ir advokato pagalbos, kuris fakto tai nematė, bet kurio teorinės žinios apie vagystes ir apie baudžiamąją teiseną gali būti itin reikalingos, šalia nukentėjusiojo skundo ir liudijimų.

2. Ar blogio patyrimas praktikoje ne geriau tildina, kad tai yra blogis, nei teoriniai to blogio aiškinimai?

Kartais taip, kartais ne. Štai, pasakoją, pedagogiškai mustelkę tėvas susišaukė vaikus ir bandys praktiškai jiems parodyti, koks blogas dalykas yra rūkyimas. Padalino visiems po cigaretes, pasiėmė ir sau ir -- parūkykim, žūrėkim, kas bus. Buvo tikras, kad po to praktinio bandymo vaikai niekad nebe norės rūkyti. Bet kas atsitiko? Rūkymui įpusėjus, "pažaliavęs" tėvas turėjo skubėti į gryną orą, o vaikams -- jokio ypatingo įspūdžio...

HOTEL NIDA CORP.



SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PProspect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigūs ir skanūs maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.



24 valandų patarnavimas Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais -- taisomos karosrijos -- motorai -- bėgiai -- sankabos -- stabdžiai.

J. ŠVARCAS 35571 Vine Street
savininkas Eastlake, Ohio

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE
MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĘ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy	5th \$4.79	Chianti Import. Wine	Qu. \$0.98
Kron-Brannvin Aquavit.	5th \$3.98	Bordeaux French Wine	5th \$0.98
Dujardin German Brandy	5th \$5.29	Zeller Schwarze Katz	5th \$1.29
Old American Wiskey Full	Qu. \$3.98	Ambassador Vermouth	5th \$0.98



(59) Vertė J. P. Palukaitis

Degimas jo nugaroje pamažu atlyžo, o aštrus, duriąs skausmas beveik visiškai praėjo. Tačiau pliauskėjimai lauke nesilovė, atvirkščiai, kas minutę jie garsėjo ir stiprėjo. Reinoldas nebegalėjo ilgiau suvaldyti savo smalsumo. Nepaprastai atsargiai jis iškėlė kojas iš lovos, atsisėdo ant krašto, apsiavė savo pilkojo kostiumo kelnėmis -- jos jau nebebuvo tokios švarios ir be priekaištų sulaidytos, kaip prieš tris dienas, jam išvykstant iš Londono -- sunkiai ir atsargiai atsistoję ir nuklypavo prie langelio virš praustuvės.

Keistą spektaklį išvydo jo akys, keistą daugiausiai dėl pagrindinio aktoriaus išvaizdos. Vyras lauke, iš tikrųjų dar pusiau jaunuolis, atrodė, lyg atvyktų tiesiai iš operetės scenos: aukšta, kailine kepure, ilgu, plačiu apiaustu iš geltonos vilnos ir išmargintais, aukštais auliniais batais, prie kurių blizgėjo sidabriniai pentiniai.

Jo užsiėmimas buvo toks pat keistas, kaip ir išvaizda. Pirštinėta ranka jis laikė ilgą, ploną botago kotą, ir kaip tik dabar, Reinoldui jį pamačius, jis tingiu judesiu nuleido žemyn ranką, ir kamštis, gulėjęs sniege prieš jį už kokių keturių metrų, pašoko tris metrus į šalį. Sekančiu smūgiu kamštis atšoko atgal, lygiai į tą vietą, kur buvo anksčiau gulėjęs. Tai buvo pakartota tuzina kartų, Reinoldui nė vieną kartą nepastebėjus, kaip botagas pa-

lietė kamštį, nes visa tai vyko per daug greitai. Jaunuolis darbą vykdė su didžiausiu susikaupimu, ir jo taiklumas pasirodė tiesiog fantastiškas.

Reinoldas žiūrėjo į tą spektaklį su tokiu susidomėjimu, kad neišgirdo, kaip užpakalyje tyliai atsidarė durys. Tačiau jis išgirdo išgąstingą "O!" ir taip staigiai atsisuko, kad turėjo sukąsti dantis, nes skausmas vėl lyg peiliu nurėžė jo nugarą.

— Atsiprašau, — pasakė sumišusi Julija. — Aš nežinojau...

— Ramiai įeikite, — atsakė žypsodamasis Reinoldas. — Aš esu gana žmoniškai apsirengęs. Be to, tamstai turėtų būti žinoma, kad mes, iš slaptosios tarnybos, esame pripratę visų rūšių moterišką draugiją priimti savo miegamuosiuose. — Jis pažvelgė į padėklą, kurį jį pastatė ant jo lovos. — Ar invalidui atnešate pastiprinimo? Tai tikrai labai draugiška iš Jūsų pusės.

— Invalidas yra invalidiškesnis, negu jis nori prisipažinti, — tarė Julija. Ji dėvėjo mėlyną vilnonę suknelę, savo auksinius plaukus buvo taip iššukavusi, kad jie blizgėjo, o jos skruostai ir akys atrodė, lyg ji tik ką būtų savo veidą praususi sniegu. Ir lygiai švieži ir vėsūs, kaip visa išvaizda, buvo ir jos pirštai, kai ji dabar palietė sutinusias ir pakeitusias spalvą vietas jo nugaroje. Reinoldas girdėjo, kaip ji išsigandusi aiktėlėjo.

— Mes turime šaukti gydytoją, pone Reinoldai. Raudona, mėlyna, žalia — visos spalvos, kokias tik galima išgalvoti. Tamsta negali taip paprastai viską palikti — atrodo gana blogai. — Ji atsargiai jį apsuoko ir pažvelgė į jo neskustą veidą. — Tamsta turi vėl gulti lovon. Tamsta labai skauda, ar ne?

— Ne, tik kada nusijuokiu, kaip pasakė žmogus, kurio kūne buvo įstrigusi ietis. — Jis mostelėjo galva link lango: — Koks ten, lauke, cirko artistas? — paklausė jis.

— Man nereikia nė pasižiūrėti, — atsakė ji nusišypsodama. — Galiu girdėti: tai Kazokas, vienas mano tėvo žmonių.

— Kazokas?

— Taip, jis pats taip save vadina. Jo tikroji pavardė

yra Alexander Moritz — ar tikra, mes nežinome, bet mano tėvas žino viską apie jį lygiai, kaip ir apie kitus savo žmones. Jis vadina save Kazoku, nes galvoja, kad Aleksandras esąs nevyriškas vardas. Jis tik aštuoniolikos metų.

— O kam ta operetiška apranga?

— Tai tipiškai salos gyventojų papročiai. Jo drabužiuose nėra nieko operetiško. Mūsų Kazokas yra tikras s i k o s i š p u s t o s, arba kaubojus, kaip Anglijoje sakytų, o jie yra taip apsirengę. Ir botagas prie to priklauso. Kazokas dirba specialiaame sektoriuje, kuris taip pat įeina į Janscio pasistatytus uždavinius — badaujančius žmones aprūpinti maistu. — Jos balsas surimtėjo. — Kai žiema ateina, pone Reinoldai, Vengrijoje būna daug žmonių, kenčiančių badą. Valstybė išreikalauja iš ūkininkų tiek daug, kad jiems patiems labai maža belieka, o blogiausia yra tose srityse, kur auginami kviečiai, ten valstybė iš ūkininkų atima viską. Kartą buvo taip blogai, kad Budapesto gyventojai siuntė į kaimus duoną. Ir tuos badaujančius žmones Janscis aprūpina maistu. Jis nusprendžia, iš kurio valstybinio dvaro turi būti atimti galvijai, ir kur jie nugabenti, o Kazokas yra tas, kuris juos ten nugabena. Ir šianakt jis kaip tik perėjo sieną.

— Taip paprastai?

— Taip, Kazokui tai yra visiškai paprasta. Jis turi nepaprastų gabumų galvijams tvarkyti. Dažniausiai atgabena juos iš Čekoslovakijos — siena nuo čia yra tik už dvidešimties kilometrų. Kazokas paprastai apsvaigina chloroformu karves arba duoda joms dobilų, į kuriuos įmaišyta kažkokios pigios degtinės. Kai gyvuliai pusiau nusigeria, jis su jais paprasčiausiai pereiną sieną — taip lengvai, kaip tamsta ar aš pereitumėm iš vienos kelio pusės į kitą.

— Gaila, kad to negalima padaryti su žmonėmis, — pastebėjo Reinoldas.

— To norėtų ir Kazokas — turėti omenyje, ne žmones apsvaiginti chloroformu, bet Jansciui ir Grafui padėti juos gabenti per sieną. Bet netrukus jis turės.

(Bus daugiau)

SANTAROS SUVAŽIAVIMUI ĮVYKSTANT

Šių metų rugsėjo mėn. 7-8-9 dienomis Tabor Farmoje įvyksta aštuntasis Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas. Santara buvo įsteigta toje pačioje Tabor Farmoje 1954 metų rugsėjo 8 dieną ir nuo to laiko visi jos suvažiavimai ruošiami pas aktyvųjį Santaros Garbės Narį Juozą Bachuną.

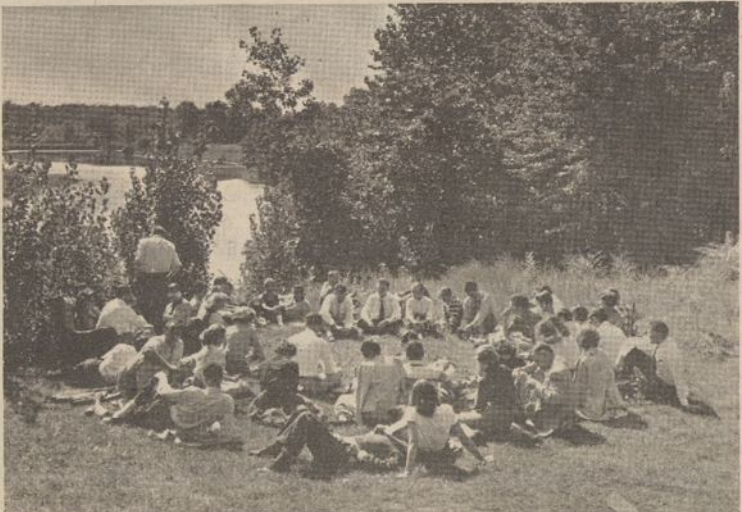
Santaros pradžia reikia laikyti nuo 1951 metų veikusių Nepriklausomąjį Studentų Sąjūdį, kuris apjungė tautinių-liberalinių įsi-

tikinimų akademinių jaunimą. Dalis jų priklausė įvairioms studentų organizacijoms, o dalis dar buvo niekur neįsijungus. Sąjūdžio pagrindinis tikslas buvo apjungti neformaliais ryšiais liberalinių pažiūrų studentus, plėsti liberalinę dvasią studentijoje ir aktyviai dalyvauti Lietuvių Studentų Sąjungos veikloje. Kiek vėliau buvo prieita išvada, kad formalesnė organizacinė struktūra gali būti efektingesnė ir Nepriklaus-

masis Studentų Sąjūdis persiorganizavo į Lietuvių Studentų Santarą.

Per savo septynerius gyvavimo metus Santara jau yra išvairiusi nemažą veiklos barą. Jos skyriai yra Chicagoje, New Yorke, Bostone, Detroite, Clevelande ir Philadelphijoje (ilgesnį ar trumpesnį laiką skyriai dar veikė Ann Arbor, Bloomington, Los Angeles, Urbanoje ir Waterburyje). Nuo 1960 m. su Sambūriu "Šviesa" yra įkūrusi Santaros-Šviesos Federaciją.

Kultūrinėje veiklos srityje Santara daugiausiai pastangų yra dėjusi sudaryti tinkamą atmosferą ir skatinti individualią kūrybą. Yra išleidusi Kosto Ostausko dramą "Kanares", Algimanto Mackaus eilėraščių rinkinį "Jo yra žemė", Jono Meko eilėraščių rinkinį "Gėlių Kalbėjimas". Pravedė sėkmingus seminarus skirtus lietuviškųjų problemų nagrinėjimui Bostone, Chicagoje, New Yorke, Detroite. Surengė keliaujančių jaunųjų dailininkų parodą ir su ja aplankė visas didžiąsias JAV lietuvių kolonijas bei suruošė eilę meno parodų Bostone, Clevelande, Chicagoje ir Tabor Farmoje. Savo



Santariečių diskusijos Tabor Farmoje 1957 m.



Santariečių suvažiavimo dalyviai 1961 m. Tabor Farmoje.

gyvosios lietuviybės mėnesių akcija Santara yra išpopuliarinusi Gyvosios Lietuviybės savaitę. Šiuo metu nemažas būrys santariečių yra aktyviai įsijungę į jaunimo kultūros žurnalo "Metmenys" leidimo darbą.



H. NAGYS, suvažiavimo kursų vedėjas.

Norėdama sudaryti kaip galima glaudesnę ryšį su mūsų kūrėjais Santara savo organizacijos struktūron yra įjungusi Garbės Filisterio sąvoką ir jais iki šio laiko yra pakviesti būti: muz. Walterį Banaitį, dr. Mariją Gimbutienę, dr. Algirdą J. Greimą, rašyt. Mariją Katiliškį, rašyt. Julijų Kaupą, rašyt. Algirdą Landsbergį, dr. Antaniną Mačiulienę, rašyt. Algimantą Mackų, rašyt. Joną Meką, dail. Žibuntą Mikšį, rašyt. Henriką Nagį, rašyt. Kostą Ostrauską, a.a. rašyt. Antaną Škėną, ist. Vincą Trumpą ir dail. Romą Viesulą. Su šiais asmenimis santariečiai visuomet labai glaudžiai bendradarbiauja.



A. MACKUS, vienas suvažiavimo prelegentų.



VINCAS TRUMPA, 1957 m. suvažiavime skaitęs paskaitą ir pirmininkavęs Tallat-Kelpšai.

Politinėje veikloje žymesnėji Santaros darbai yra Lietuvių Jaunimo Petición (1956 m. VI. 14.) ir Jaunimo memorandumo Jungtinėms Tautoms (1958. II. 16.) įteikimo iniciatyva. Lietuvių vidaus politikoje Santara daugiausia domisi liberalinių grupių vienybės klausimu ir buvo įsteigusi šiai problemai nagrinėti komisiją bei tiesioginiai bandė veikti tas grupes vienybės linkme.

Liberalinių idėjų iškėlimui bei jų problemų nagrinėjimui Santara drauge su Sambūriu "Šviesa" yra išleidusi pirmą išsamesnį lietuvių liberalizmo klausimais leidinį "Lietuviškasis liberalizmas". Tai vienuolikos autorių studijų rinkinys suredaguotas dr. Vytauto Kavolio.

Santara yra išleidusi ir tris metines savo knygas "Laisvo žmogaus keliu į lietuviškumą", "Iš laisvę veda mūsų kelias" ir "Mintys ir darbai". Savo nariams leidžia biuletenius "Santarą", "Žvilgsnius", "New Yorko Santarą" bei turėjo skyrius "Dirvoje", "Naujienose", ir "Vienybėje".

Santaros visuotiniai suvažiavimai visuomet pasižymi programos gilumu ir įvairumu. Jie yra lyg savotiški gyvųjų mūsų kūrybinių pajėgų susijungimas su aktyviu, jų žodį nuoširdžiai priiman-

čiu akademiniu jaunimu. Iš kitos pusės ir jaunosios kartos idėjos ir siekimai yra ryškiai išskeliami suvažiavimų programose.

Ir šių metų suvažiavimo dalyviams yra numatyta plati ir įdomi programa. Paskaitas skaitys istorikas Vincas Trumpa, rašytojai Algimantas Mackus ir Julius Kaupas, sociologas dr. Vytautas Kavolis, visuomenininkas Bronius Vaškelis. Literatūros vakare su savo naujausia kūryba dalyvaus rašytojai Liūnė Sutama, Henrikas Nagys ir Julius Kaupas. Sekmadienį vietoje iškilmingo posėdžio ruošiamas tragiškai žuvusio rašytojo Antano Škėmos minėjimas. Suvažiavimo organizacinėje dalyje šalia normalių klausimų (valdybų pranešimų ir t.t.) bus svarstomas ir kultūrinės veiklos išplėtimo planas.

Prieš suvažiavimą rugsėjo 4-5-6 dienomis Tabor Farmoje įvyks šeštieji santariečių kursai, kuriems šiemet vadovaus rašytojas Henrikas Nagys.

Suvažiavime norį dalyvauti ne Santaros-Šviesos Federacijos nariai prašomi užsiregistruoti Santaros centro ar skyrių valdybose, nes Tabor Farmoje nakvinių skaičius yra ribotas.

Raimundas Mieželis

AKIMIRKOS

MASKVINIS "LIETUVOS ATSTOVAS"...

Gal malonėtumėt valandžiukei įsivaizduoti tokį atvejį: -

Amerikos Jungtinių Valstybių vyriausybė į JAV ambasadą Maskvoje paskiria antruoju trečiuoju sekretoriumi gryną lietuvių, gerai mokantį lietuvių kalbą, susipažinusį su visokiomis lietuviškais reikalais, įsigilinusių į visus dvasinius jo kilmės tautos siekius.

Šis ambasados sekretorius apsigyvena, žinoma, Maskvoje, bet laikas nuo laiko jis pavažiuoja į didžiąsias lietuvių kolonijas Sovietų Sąjungoje. Kai kuomet į Kazakstaną ar Vorkutą, bet dažniausia į Kauną, o ypač į sovietinės Lietuvos respublikos sostinę Vilnių.

Jis ten susitikinėja, palaiko glaudžius oficialius ir asmeninius santykius su įvairiais lietuvių veikėjais, ypač opozicininkais, kurie yra nusistatę nuversti (mandagiai jie sako - pakeisti...) Sovietų Rusijos santvarką. Jis kviečiamas jiems pasakyti prakalbą, pasisvečiuoti, painformuoti, kaip gyvena Amerikos lietuviai ir kokią pažangą yra padarę buvęs Anykščių piemenukas Anupras, kuris prieš 60 metų išvyko į Chicago, turi ten dabar užgyvenęs keturius namus, du salidū, tris vaikus išleidęs į aukštuosius mokslus, o likusius du įstatęs į gerą biznį ir yra žymus visuomenės veikėjas.

JAV ambasados lietuviškasis sekretorius savo prakalbų progomis paličia ir kitokius klausimus. Pvz., jis išaiškina, kurie "visasąjunginiai" Lietuvos respublikos piliečiai laikytini gerais, o kurie blogais. Gerai laikytini tie, kurie nusistatę prieš sovietinę santvarką, kurie yra kenkė komunistams ir kuriems patinka buržuazinis pasaulis, - ir tokiems dūrys į Ameriką visada atviros. Oblogi yra tie, kurie susitepę Lietuvos liaudies krauju, žudė ir kankinę lietuvių patriotus, ranka rankonėję su bolševikais, - ir tokių Amerika netik nepageidauja, bet jeigu jie čia atvyktų, tai pirmiausia turėtų reikalą su teisingumo organais...

Bet sustokite. Nebekankinkite toliau savo nuvargusios vaizduotės. Tai visai be reikalo. Tokio atsitikimo niekad nebuvo, nėra ir tikėkimės, kad su Viešpaties pagalba dar ilgą laiką, o gal ir niekad nebus.

Tačiau panašūs atsitikimai rusams ne tik gali, bet jau per keletą metų ir vykdami Amerikoje. Kremliaus vyriausybė paskiria į Sovietų Sąjungos ambasadą Washingtono vienoms ar kitoms ambasados sekretoriaus pareigoms patikimą bolševiką lietuvių, kuris savo laisvalaikiais (iš tikrųjų, tai gal jo pati pagrindinė tarnyba) daro kaip tik tai ką mūsų vaizduotėje būtų galėjęs daryti anas Amerikos ambasados lietuvis sekretorius Maskvoje.

Sovietų ambasados sekretorius važinėja tai į New Yorką pasitarti su Šalčiaus-Almaus-Zieniaus tipo lietuvių "kultūrininkais", tai ypač į kolegą Kardelio "pasaulio lietuvių sostinę" apkrikštytą Chicago. Čia jis ištikimusius painformuoja prakalbomis ir prie vaišių pasitaria su "pažangiaisiais" Amerikos lietuviais.

Kaip "lietuvių liaudies dienraštis" Vilnis 1962 m. liepos 24 d. laidoje pranešė, Chicagoje liepos 20 d. laidotuvių direktorius Povilas J. Ridikas "užsakė vakarienę", kur "svečių susirinko tikrai daug", na, ir "jų tarpe iš Washington, D.C., atvykęs dalyvavo Tarybų Sąjungos ambasados 2-sis sekretorius Vytautas Zenkevičius".

Po laidotuvių direktoriaus vakarienės, svečias buvo pakviestas pakalbėti. Kaip laikraštis keliuose vietose aprašo, jis kalbėjo labai trumpai, tik dvi valandas. Jis tik perdavė "Tarybų Lietuvos" žmonių sveikinimus mūsų "pažangiesiems" Chicagoje. Dar papasakojo (kaip sakytų Vienybės V. Širvydas - be nereikalingų tarpininkų, bet tiesiai iš pirmųjų šaltinių...) apie okupuotos Lietuvos gyvenimą ir jo pažangą. Ir galiausiai teikėsi teisėjęškai įvertinti kitus Amerikos lietuvių, daugumoje JAV piliečius.

Jis ypač nagrinėjo ir darė sprendimus apie

"naujuosius ateivius". Net Vilnis nusistebi jo idėjų šviežumu: jis pripažinęs, "kad didelė dalis naujųjų ateivių yra dori žmonės ir nesuteptę Lietuvos liaudies krauju, už tai jiems kelias į Tarybų Lietuvą atviras". Tačiau tam tikra tų Amerikos piliečių dalis buvo ir tebėra nacių šalininkai, krauju susitepę rankas ir kojas, "kartu su naciiais jie žudė mūsų šalies karius, o dabar jie sau ramiai gyvena". Tokių grįžimas nepageidaujamas, ir jie tuoj patektų sovietų teismui. Aišku, rašo Vilnis, - tokių Amerikos lietuvių "čia buvimas ir mūsų valstybės priėmimas mums garbės nedaro".

Iš to suraizgyto posakio lieka tik neaišku, ar tų Amerikos lietuvių piliečių ramus čia gyvenimas nedaro garbės Chicago "pažangiesiems", ar Jungtinėms Amerikos Valstybėms, ar tokia yra tik privatinė Sovietų ambasados sekretoriaus nuomonė apie Amerikos gyvenimo būdą ir jos piliečius.

Stasys Žymantas viename savo straipsnyje neseniai prileido galimybę, esą ženklai rodo, kad šalia p. J. Kajecko Washingtono netrukus galys atsirasti ir kitas, sovietinis "Lietuvos atstovas". Nebevadinu to pranašavimu, nes pastanga tai surežisuoti jau prasidėjo ir vyksta gana sparčiai.

Būdinga ir beveik juokinga, kaip spartuliškai komunistinė spauda mėgina stumti šią pažangą. Kaip minėjome, Vilnis liepos 24 d. laidoje naują "polpredą" dar vadina jo tikroju titulu - "malonus svečias" ir "Tarybų Sąjungos ambasados antrasis sekretorius". Bet jau sekančios, liepos 25 d. laidos pirmajame puslapyje Vilnis vedamajame gerina jo išvaizdos aprašymą ir patį titulą: "iš tiesų šaunus vyras", "Tarybų Lietuvos atstovas Washingtono"! O trečiajame to paties numerio puslapyje visi nereikalingi priedai jau nuplūpti, ir straipsnelis užvardintas trumpai ir aiškiai - "Susitikimas su nauju Lietuvos atstovu"...

Matote, kokia sėkminga buvo laidotuvių direktoriaus Ridiko vakarienė! Malonus svečias bemaž tapo šaunus vyras kaip ridikas, ir su visu graborystės balzamavimo menu jo raudona spalva buvo išbaltinta: jokių Tarybų Sąjungų, Tarybų Lietuvų, o stačiai - Lietuvos atstovas! Nelyginant, kaip Brooklyno Vienybė nebėra Sovietų Lietuvos ar jos komunistinių rašytojų ir jos okupantų, o tik - Lietuva, lietuviai rašytojai, žmonės, tauta...

Dėl šių visų "Lietuvos atstovų" (tuo tarpu kiek fiktyvių) istorijų aš per daug nenorėčiau šypsotis. Jos kvepia negerai. Jos tiesiog stebina, kad kai JAV nepripažįsta Lietuvos okupacijos, visdėlo okupanto atstovas, sovietų ambasados valdininko titulu aprenktas, kaip niekur nieko važinėja po Amerikos miestus su bolševikine propaganda, rūšiuoja jos piliečius ar rezidentus, kurie geri, kurie blogi, kuriuos Rusija priimtų, o kurių ne. Ir net nusprendžia, kurie piliečiai nedaro garbės Amerikai.

Birželio ir liepos mėnesiais vyko eilė lietuvių politinių ir visuomeninių suvažiavimų. Mūsų spaudoje buvo pasisakymų visokiais labai bendrais, skambiais ir romantiškais reikalais. Tačiau vienos labai neskambios ir proziškos temos aš didžiai pasigedau.

Nei: Altas, nei Vilkas, nei Bendruomenė, nei Lietuvos pasiuntinybės reikalų vedėjas Washingtono (kitais sumetimais jau anksčiau davęs sau Lietuvos atstovo titulą) - niekas nėra net užsiminę, kaip Sovietų-Rusija atvirai braunasi į Amerikos lietuvių ir jos piliečių reikalus ir kokius suranda būdus paskirti, anot Vilnies, "naują Lietuvos atstovą".

Anie dirba visokiais būdais, o mes?

Mes, turbūt vis keldami aukščiau nei reikia, saldžiai gyvename šekspyrišku vidurvasario nakties sapnu.



Šventaragio stovyklos dalyviai.

R. Račiūno nuotrauka

21 nakties pasaka

Reportažas iš Chicagos Lituanicos ir Aušros Vartų tuntų stovyklos

Nebuvo taip seniai, kaip kitose pasakose pasakojama. Rodos, tik vakar, o gal ir anksčiau, kas čia tas dienas beskaitys. Paspaudė mygtuką ps. Romas Račiūnas ir išžvimbė mašina link Rako stovyklos, Custer Michigan, 260 mylių, 5 val. kelio. Skautininkai Jurgis Prapuolenis, Vytautas Namikas, Juozas Toliušis ir jaunikliai Alvydas Jonikas ir Vytautas Kasniūnas, jr. Tai pionieriai palikę Chicago vakaro prieblandoje. Įkandini jų subruzdėjo milžinas trokas, namo didumo. Jis vežė skautų turtą, o prie vairo sėdėjo Vytautas Rukuiža (teatralų darbuotojas) ir tuntininkas ps. Kazys Cijūnėlis.

Nušvilpė vėjas ir pionierius stovykloje pasitiko ryto saulės spinduliai. Nurašė miego valandas į nuostolius, vyrai kibo darban.

Tuo tarpu iš Chicagos išdundė 3 autobusai ir, žvimpt, jie jau Rako sto-

Nuotraukos pasiskolintos iš v. s. Juozo Vaišnio ir ps. Romo Račiūno, o žodžiai paimti iš skautų ir skautų širdžių ir surašyti ps. Vytauto Kasniūno, sr.

vykloje. Sveiki, — sako v. s. kun. Juozas Vaišnis atvykęs su berniukais, sveiki — krykštavo sesės Aušros Vartų tunto skautės.

Nespejo skautai nušluostyti kelionės dulkes, kai prasidėjo gražusis miško gyvenimas. Dygo palapinės, kunkuliavo virtuvėje puodai ir prasidėjo 21 nakties pasakos gražiausieji dainos žodžiai: valgyti norime, valgyti norime..., kurie skambėjo nuo ankstauro ryto iki vėlaus vakaro. Ir valgė tie broliai 4 kartus per dieną, valgė kaip lūtai, kuriems niekados negana, valgė kaip tie karaliai skaniausiai ir geriausiai pagaminta

maista, o tas pilvas vis tuščias ir tuščias... Tai ką daro miško gyvenimas, tyras oras, saulė ir žvaigždėtos naktys.

Nagi, jūs dabar paklauskite ką darė ir kaip gyveno tie broliai ir sesės tas 21 dienas ir tas 21 naktis.

Taigi, brolyčiai, jūs turite žinoti, o jei nežinote tai kitų pasiklausti, o jei ir tie nežino, tai patys turite atvažiuoti ir pamatyti. Mat, kitur stovyklaujantys jaunieji neįsako nei kur, nei kaip, nei ką, nei ko... O skautai atvyko į mišką, pasistatė palapinę ir tuoj pat prasidėjo pats gražiausias jaunystės gyvenimas. Programa — darbas ir džiaugsmas, žaidimas ir gyvenimas po atviru dangumi, kur vėjas nubučiuoja veidus, saulė paglamonėja, lietutis nuprausia, o ežeras atgaivina jėgas.

Tos 21 nakties pasakos dalyviai buvo 69 skautai ir 50 skautėlių, kurios stovyklavo tik dvi savaites, kai tuo tarpu berniukai — 3 savaites. Tad atvykęs trečią savaitę apie tų gražių žibuoklių gyvenimą tik gražias legendas begirdėjau.

Berniukai skautai buvo įsikūrę keturiose pilaitėse: žalčiai su savo vadovu Juozu Rudzinskiu, Arai su Vytautu Cicėnu priešaky, Panterai valdė Alvydas Jonikas, o šešiams — Kęstutis Paulauskas.

Vilkiukai savo karalystę įkūrė kitoje vietoje ir pasidalino į 5 būrelius.

Stovyklos vadovu buvo ps. Jurgis Prapuolenis, baigęs skautų vadovų aukščiausiąją mokyklą — Gilvelio kursus. Didelis idealistas — pasišventęs skautybės idealams. Ramus, sumanus, nuotaikingas, linksmo būdo, geras laužų programų vedėjas.

Jo pavaduotoju buvo ps. Juozas Toliušis, kurį visi vadino, "linksmoji dvasia". Kur jis, ten juokas, krykštavimai, žaidimai, dainos... Bet dar tarnyba, ten jis pareigos žmogus.



Mergaičių stovyklos vadovybė su Bubele Bobinaite, kuri dabar būdama 4 metų amžiaus jau dalyvavo keturiose stovyklose ir moka dainuoti apie 50 dainelių.

Stovyklos komendantas — pl. Vytautas Kasniūnas, jr.

Dvasios vadovas — v. s. kun. Juozas Vaišnis, J. S. Be jo stovykla būtų kaip patiekalas be druskos. Skautybei jis pasiūkavęs visa širdies meile.

Ps. Romas Račiūnas tvarkė ūkio reikalus ir padėjo visur, kur tik buvo reikalinga jo pagalba. Ne be reikalo šiais metais po stovyklą jis visą laiką vaikščiojo su radijo priimtuvu. Skautininke Romai, — šaukė mergaičių stovyklą, — broli pagalbos, — šaukė berniukų stovyklą. Veikė radijo siųstuvus veik be perstojo ir Romas spėjo visur.

Ps. Vytautas Namikas buvo jaunesniųjų skautų pastovyklės viršininkas. Kai stovyklos šventės metu atvyko daug tėvų, tai po kelių dienų apie skautininko Vytauto darbą pasklido legendariniai pasakojimai. Jie grįžę į Chicago negalėjo atsistebėti jo darbu, rūpestingumu. Kada jis ir miega, — klausė ne vienas?.. Tai 24 valandų tarnyba, — pasakojo kitas!

Kai trečią savaitę mergaitės išvyko, o berniukai pasiliko vieni stovyklauti, tai štabui į talką atvyko ps. J. Pauzolis — didelio rūpestingumo skautininkas ir du akademikai, skautai vyčiai, vyr. skautininkai Kęstutis Troškūnas ir Andrius Endrijonas — abu labai gražiai užsirekomendavę O, kad jų pavyzdžiu pasektų daugiau skautų, vyčių, kurių pagalba mums labai reikalinga!.. Andrius buvo stovyklos viršininko pavaduotojas, o Kęstutis dirbo su jaun. skautais.

Nežinau, kaip būtų pasibaigusi ši gražioji 21 nakties pasaka, jei skautininkės J. Bobinienė ir R. Kūčiauskienė, skautės Birginija Bobinaitė, Nijolė Bernatavičiūtė ir Gražina Grybaitė nebūtų pasilikusios su mumis. Tada gražūs žodžiai — valgyti norime, būtų virtę audra, siaubinga audra.

Sesijų skautų pasišventimas buvo didelis ir jų tvarkoma virtuvė pareikalavo ilgų ir sunkių darbo valandų. Kiek žodžių neprirašys, vistiek neišreiškiš tos padėkos, kurios užsitarnavo sesės. Bet mielos sesės, juk mes esame Jūsų broliai...

Stovykla buvo baigta išrinkimu pavyzdingių skautų. Ta garbė teko Vytautui Cicėnui.

O dabar pats laikas pradėti ruošti kitos vasaros stovykloms. Lituanicos tunto tuntininkas ps. K. Cijūnėlis, kuris daug darbo ir energijos įdėjo beruošdamas šią stovyklą, padėjęs ją įrengti, prieš akis turi daug sumanymų, didelių užsimojimų. Pirmyn! — broli tuntininke...

Stovyklą aplankė vyriausias skautininkas Eugenijus Vilkas, rajono vadas s. Vladas Vijeikis ir rajono vadeiva s. Vaclovas Tallat-Kelpša. Be to, daug tėvų ir skautų.



Vyr. skautininkas E. Vilkas ir Petreikienė stebi skautų žaidimus. J. Vaišnio nuotrauka



Stovyklos viršininkas adj. J. Toliušis, viršininkas J. Prapuolenis ir stovyklos komendantas V. Kasniūnas, jr. raporto metu.

R. Račiūno nuotrauka



Tėv. J. Vaišnis, S.J., riša mazgelį J. Ivanauskui. Dešinėje stovi V. Namikas.

R. Račiūno nuotrauka



Kai skautės aplanko berniukų stovyklos štabą. Kairėje R. Ročiūnas, J. Prapuolenis, V. Namikas ir V. Kasniūnas, jr.

J. Vaišnio nuotrauka

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770



Stovyklos virtuvės šeimininkės: V. Bobinaitė, J. Bobinienė, R. Kūčiauskienė, N. Bernatavičiūtė. Nuotraukoje trūksta G. Grybaitės, kuri tuo metu apie puodus sukinėjosi...

J. Vaišnio nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

* **DĖMESIO ČIURLIONIEČIAI!** Šį penktadienį, rugsėjo 7 d. 7:30 val. vak., sezono atidarymo proga ansambliečiams ruošama kavutė. Visi prašomi dalyvauti. Pirmoji repeticija įvyks trečiadienį, rugsėjo 12 d., 8 val. vak.

* **ROMAS MISIŪNAS**, tarnaujęs JAV Armijoje Ft. Leonard Wood, Mo. buvo parvykęs į Clevelandą 3 savaitėm atostogų. Išvykdamas į savo tarnybos vietą užsisakė metams Dirvą ir nusipirko lietuviškų knygų.

* **LITHUANIAN VILLAGE**, lietuvių bendrovė Clevelande, jau pirmaisiais metais savo akcininkams išmokėjo dividendus. Tautpykit, pirkdami Lithuanian Village akcijas.

* **FABIJONONEVERAVIČIAUS** 2 dalių romanas "BLAŠKOMOS LIEPSNOS" atėjo iš Anglijos ir gaunamas Dirvoje. Kaina tik 3.00 dol. Galima užsisakyti paštu.

Dirvoje gaunamos ir kitos mūsų rašytojų ir publicistų knygos.

6 KAMBARIŲ NAMAS parduodamas savininko. Prie 1860s gatvės ir Nauj. Parapijos. Čia pat mokyklos ir prekybos centras. Tel. IV-1-7142.

Dirvoje dar galima įsigyti knygą "Lietuva Tironų pančiuose" (kaina \$2.00), kurioje vaizdžiai ir kruopščiai paruošta dokumentuota medžiaga atvaizduoja mūsų Lietuvos pavergimo laikotarpį. Jei kas nespėjo tos knygos įsigyti prieš 10 metų, nenusiminkit — ji aktuali ir dabar.

• **Laisvės Kovų Dainas**, išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, Clevelande galima užsisakyti pas: **Vyt. Stuogį** — 1198 E. 84 St., tel. SW 5-4676; **Marijū Blyną** — 6823 Bayliss Ave., tel. 361-8165; **Dr. Vl. Ramanauską** — 18310 Marcella Rd., tel. IV 1-6700 ir **Dirvoje**.

Dirvoje Laisvės Kovų Dainas galima užsisakyti ir paštu ne Clevelando gyventojams.

EARN MORE MONEY!

Lange Metal Products Company needs 3 men with cars interested in steady work. No layoffs. Approximately \$100.00 a week while learning the business, plus rapid advancement. To qualify you must be honest and WILLING TO WORK. For personal interview write Gene Tenke c/o Dirva, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio, giving age, marital status, address and phone number.

DIRVA METAMS
KAINUOJA TIK
10 DOLERIŲ

BOSTON

STEPONAS IR VALENTINA
MINKAI DĖKOJA

Nors oras nebuvo palankus, bet į Minkų Lietuvių radijo pikniką susirinko daug svečių. Buvo atvažiavę Mass. Gen. Prokuroras, demokratų kandidatas į Senatą, Edward J. McCormack, Jr. su žmona, kurie įteikė savo dovanas šokių konkurso ir išrinktajai gražuolei "Miss Lithuania of N.E." D. Kaučytei iš Dorchesterio. Jos palydovė buvo L. Bernoškevičiūtė iš Brocktono.

Šokių varžybas laimėjo: "Mamės ir papės" polka - L. Šakis su A. Žideikyte iš Broktono; "Jau-nimo polką" laimėjo Guntė Aus-trums iš Jamaica Plain su Mar-cis Voldins iš Rosbury; Valsą laimėjo Alice Chase iš Dedham su Ged. Skabeikiu iš So. Bostono; tango laimėjo M. Marcelioniūtė iš Dorchesterio su Michael Di Stasio iš East Boston.

Dar dovanų laimėjo: Bridget Mc Carthy iš Quincy; J.A. Kiur-ras iš Dorchesterio; Bernard W. Norwald; Edward Podell iš Braintree; St. Martišauskas iš Brighton; Mildred Hutchins iš Jamaica Plain; Valentine iš Lo-well.

Ižangos dovanas laimėjo: Nr. 024268; 024905; 024249; 025333; 025056; 025115.

Dėkojame atsilankiusiems pik-niką, taip pat visiems, platinu-siems ir pirkusiems laimėjimo bilietus.

Dėkojame dalyvavusioms gra-žuolės ir šokių konkursuose; taip pat dėkojam teisėjams Jul. Arlauskienei, O. Ivaškienei, K. Namakšienei, J. Lekčiui, Vyt. Stel-mokui ir Milan Stettin.

Nuoširdžiai dėkojam pikniko šeimininkui Aleks. Dubauskui ir šeimininkei Ant. Kropienei ir vi-siems pikniko pagelbininkams. Dėkojam už pikniko dovanas Mass. Gen. Prokurorui Edward J. McCormack, Jr. ir poniai, taip pat Blue Water Manor, puikios vasarvietės Lake George, N.Y. savininkams Slyvinam ir jų duk-rai - vedėjai Ellen Shukis; "Vil-os Audronės" vasarvietės Os-terville, Mass. Cape Cod, sav. Marijai ir Dr. Edvardu Janso-nams; Pranui Gerulskiui, sav. Myopia Tonikinės; Onai ir St. Januškevičiam, Caroline Cas-per's Grožio Salono sąv., Char-lie ir Chris garažui, ir Dugey's Pokelių krautuvės sav. S. Grie-ze, taipgi Fortuna Fuel Ko. už piknikui suteiktas dovanas.

Steponas ir Valentina Minkai

FILATELIJOS KAMPELIS (10)

ANTANAS BERNOTAS

JUNGtinės AMERIKOS VAL-STYBĖS rugpjūčio 31 d. išleido 4 c. pašto ženklą darbininkų ap-mokymo propagandos reikalui (National Apprenticeship Pro-gram). Piešinys - sena ranka per-duoda jaunai mikrometrą; tolu-moje - dirbtuvės.

V. BERLYNAS pradėjo leisti pašto ženklų seriją su senoviniai-s miesto vaizdais. Čia duodame 7 pfenigų pašto ženklą, kuriame parodyta miesto dalis "Die Lin-den" (Liepos), kaip ji išrodė 1950 metais. Paskutiniiais laikais čia buvo gražioji Unter den Linden alėja.



Berlynas - Prūsijos, o nuo 1871 m. visos Vokietijos sostinė, yra pats didžiausias Vokietijos mies-tas ir kultūrinis bei politinis vo-kiečių centras, išaugęs prie Spree upės iš XII amž. buvusių dviejų žvejų kaimų. Per II Pas. karą 70% sunaikintas ir dar te-bevaldomas keturių sąjungininkų. Berlyne veikia universitetas, įsteigtas 1809 m., ir daugybė kitų mokslo ir meno įstaigų, kurių dauguma per karą buvo sunaikin-tos. Buvo stipriai išvystyta pra-monė. Prieš karą mieste gyveno apie puspenktą milijono gyventojų, dabar - tik apie pusketvirtą.

ISPANIJA išleido 4 pašto ženklų seriją, kuria pagerbiamas vienas žymiausių flamų pasaulinio garso tapytojas Rubensas. Ženkluose parodyti jo kūriniai, tapyti Ispanijoje. Žemiau dedame 1 pe-zetos p. ženklą su Rubenso au-toportretu.

Peter Paul Rubens (1577-1640) gimė Vestfalijoje, Vokietijoje. Vėliau didesnę savo amžiaus dalį praleido Antverpene, Belgijoje, kur ir mirė. Be savo pašauki-mo, kaip tapytojas, jis dar atli-kinėjo įvairias diplomato parei-gas užsieniuose. Lankėsi Italijo-je, Anglijoje, Prancūzijoje ir ki-tur. 1603 ir 1628 m. lankėsi Ispa-nijoje, kur nutapė keletą paveiks-lų. Išdekoravo puošniuosius Luk-semburgo rūmus Paryžiuje.

KANADA rugpjūčio 22 d. iš-leido 5 centų p. ženklą, kuriuo paminima Viktorijos miesto 100 metų sukaktis. Piešinys: pirmo-pašto ženklą, išleisto 1861 m., Britų Kolumbijos Vancouverio salai kopija, Viktorijos miesto valdybos rūmai ir žydinčios šunžolės (dogwood), kurios laiko-mos tautine provincijos gėle.

Fort Victoria, pavadintas jau-nametės Anglijos karalienės Vik-torijos garbei, buvo įsteigtas XIX šimtm. pirmoje pusėje Hudson's Bay kompanijos atstovo James



Buvo sukūręs savo atskirą mo-kyklą, kur dirbo jo mokiniai, vė-liau laikurie taip pat išgarsėję dailininkai. Paliko savo ranka ta-pytų apie 600 paveikslių, kelis kartus daugiau paveikslių, darytų jo mokinių pagal jo eskizus.

Kauno Čiurlionio muziejuje yra jo 3 paveikslai. Taip pat yra nu-tapęs buv. Lietuvos ir Lenkijos karalių Vazų portretų. Vilniaus katedroje yra vienas gobelenas, darytas pagal Rubenso projektą.



Douglas Vancouverio salos piet-ryčių kampe, ir tarnavo kaip pre-kybos punktas. 1849 m. atidary-

tas kolonizacijai. Netoliese at-radus Fraser River, Cariboo ir Klondike aukso kasyklas, mies-tas išaugo kaip ant mielių. 1862 m. buvo suteiktas miesto teisės. Šiuo metu mieste gyvena apie 50,000 gyventojų.

R.VOKIETIJA išleido 10 ir 20 pf. pašto ženklus, kuriais pami-nima filosofo Fichtės 200 metų gimimo sukaktis. 10 pf. ženkle - gimtasis jo miestelis Ramme-nau, 20 pf. - Fichtės atvaizdas.



Johann Gottlieb Fichte (1762-1814) yra vienas žymiausių vokie-čių idealistinės filosofijos atsto-vų. Buvo veikiamas Kanto filo-sofijos. Profesoriavo Jenos ir Berlyno universitetuose. Dėl sa-vo skirtingų pažiūrų, daug kur nepritapo. Yra išleista 8 tomų jo rinktinių raštų.

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the **MAY** cos (4) **BASEMENT** stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

VISOSE 4 MAY CO. KRAUTUVĖSE

ISTORINIS NAUJŲ RUDENS

KOSTIUMŲ

IŠPARDAVIMAS

Fantastiniai
brangesnių kostiumų
pirkiniai
parduodami po

34.⁹⁰

PALYGINKIT SU 44.95 IKI 55.00

Jūs turite galimybių įsigyti puikiausią kostiumą rudens sezonui. Taip, jūs galite įsigyti puikiai pasiūtą kostiumą, kurį tik dabar turėjome gerą progą ir laimę atpirkti šiam išpardavimui. Tik užsitikrinkite, kad nepraleisti šio išpardavimo... Tikrai, istorija retai kada kartojasi!!!

MEDŽIAGOS * Kampuotos * Lygios * Dryžuotos * Pašvairintos šešėliais * Žuvies kaulo stiliaus * Skersuotos * Tonas ant tono * Ryklio odos * Lygių tonų.

SPALVOS * Vidutinės ar tamsios * Mėlynos * Rudos * Pilkos * Alyvinės * Juodos * Tamsiai pilkos.

STILIAI * 3 sagų modeliai * 2 sagų modeliai * Iprastiniai stiliai * Konservatyvūs stiliai * Naturalūs * Jaunimui pritaikyti stiliai * Kontinentiniai stiliai.

DYDŽIAI * Normalūs 36-46 * Trumpi 36-44 * Ilgi 37-46 * Stambūs ir trumpi 39-46. Tik miesto cent-re.

(Dėl žemų kainų, mes privalome imti mažą mokestį už pataisymus)

Gaila, paštu ir telefonu užsakymai nepildomi

Rūsio vyrų rūbų skyrius... The May Company, visos 4 krautuvės, Southgate įskaitoma



VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

DIRVA

Nr. 102.

1962 m. rugsėjo 5 d.

KAS IR KUR?

* JONAS NAŠLIŪNAS, Tautinio Akademinio Sambūrio pirmininkas, iš Chicagos vykdamas į Korp! Neo-Lithuania stovyklą Cape Cod, Mass., buvo sostojęs aplankyti draugų Washington, Philadelphijoje ir New Yorke. Stovykloje jis buvo pagrindiniu kalbėtoju.

* JONAS IR ONA VALAIČIAI, iš Brooklyno, N.Y. įsirašė į Antano Smetonos monografijos garbės prenumeratorių eiles.

* BRONIUS BIELUKAS, Lietuvių Rezistencinės Santarvės pirmininkas, Aleksandras Daunys, LNF sekretorius ir Z. Zubrys iš New Yorko dalyvavo Lietuvių Rezistencinės Santarvės suvažiavime Wasaga Beach, Ont. Darbo dienos savaitgalyje.

* PER JURGĮ SIRUSĄ, ALTS-gos II-jo skyriaus pirmininką New Yorke, A. Smetonos monografiją jau užsiprenumeravo: kun. S. Valiūšaitis, J. Andriūšis, V. Bražėnas, Čerekas, S. ir A. Mackevičiai, F. Prekeris, K. ir G. Siliūnai, P. Ulėnas ir J. Sirusai.

* JOKŪBO STUKO kalbą antrašė "Lietuviai laukia laisvės dienos" pirmame puslapyje įsidėjo Evening Herald laikraštis, rugpjūčio 13 d. Shenandoah, Pa., aprašydamas lietuvių dieną, kurioje dalyvavo labai didelis skaičius lietuvių.

ATOSTOGAUTOJŲ DEMESIUI: Pranešame, kad Meškoje yra laisvų kambarių. Kviečiame atvykti ir pasinaudoti 15% nuolaida nuo rugsėjo mėn 1 dienos iki rugsėjo mėn. 9 dienos (sezono uždarymo) Adresas: Vila Meška Monument Beach, Cape Cod, Mass., Tel. Buzzards Bay, Plaza 9-3251

* JURGIS KIAUNĖ, LNF vicepirmininkas, dalyvavo Korp! Neo-Lithuania stovyklos uždarymo iškilnėse ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vardu pasveikino jaunuosius akademikus.

* KUN. SIMONAS MORKŪNAS, Sioux City, Iowa, lietuvių šv. Kazimiero parapijos kelbonas, savo 60 metų amžiaus sukakties proga paskyrė tikstantį dolerių Lietuvių Fondui, Gerbiamas sukaktuvininkas yra uolus kunigas ir visuomenininkas, ypatingai sekmingai dirbęs socialinės globos srityje Lietuvoje, būdamas Kauno Prisikėlimo bažnyčios vikaru, gi šiame krašte sekmingai vadovaudamas lietuvių šv. Kazimiero parapijai.

DETROIT

MOKSLO METŲ PRADŽIA

Detroito lituanistinė mokykla mokslo metus pradeda rugsėjo 8 d. Visi mokiniai turi susirinkti 9:45 val. mokykloje, iš kur rikiuotėje eis į pamaldas, kurios bus punktualiai 10 val. Popamaldų grįžta į mokyklą pamokoms. Pamokų metu vienoje klasėje vyks visų mokinių registracija, kurią gali atlikti tik mokinių tėvai ir globėjai, arba tėvų įgalioti asmenys.

Įregistruojant mokinius reikia užsimokėti mokestį už mokslą: už vieną mokinių metų \$20, už kiekvieną antrą tos pačios šeimos mokinių \$10, o už trečią tos pačios šeimos mokinių nereikia mokėti. Tėvų palengvinimui galima mokėti pusmėčiais.

Pirmojo skyriaus mokiniai, kurie įsiregistravo iš anksto, galės nusipirkti vadovėlius, kurių kaina \$2.50.

Šmet mokslo metų pradžia sutampa su mūsų tautos švente, Todėl visi kviečiami gausiai dalyvauti pamaldose.

St. Sližys



Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos mokiniai šoka suktinį mokyklos šventėje.

Į KETVIRTUOSIUS MOKSLO METUS

Su prasidedančiais naujais mokslo metais, Chicagos Marquette Parko rajone įsisteigusi Kristijono Donelaičio Lituanistikos Mokykla žengia dar vieną stiprų žingsnį tautinio auklėjimo kelyje.

Žvilgtelėjus į Mokyklos jauną veiklos amžių, tenka tik pasigėrėti mokyklos angimu ir nuolatine pažanga. Vos prieš trejetą metų pradėjusi darbą su 47 mokiniais ir 3 mokytojais, per trumą laiką mokykla išaugo į stiprų lituanistikos židinį su 200 mokinių ir 8 mokytojais. Tai tėvų ryžtingumo ir mokytojų pasišventimo išdava, o kartu ir atsakymas tiems, kurie lietuviško jaunimo tautinės problemos stebi iš dekadentiškos reznacijos požiūrio su negyvai nuleistomis rankomis. Šiandien jau galima

nesvyruojant pasakyti, kad Kristijono Donelaičio Lituanistikos Mokykla tampa nauju jaunimo tautinio prasiveržimo veiksmu Chicagos lietuviškame horizonte.

Registracija naujiems mokslo metams šioje vien lietuvių kalboje vedamoje šeštadieninėje mokykloje į visus 8 skyrius (vyks rugsėjo 8 dieną, nuo 10 iki 1 val. Marquette Parko Fieldhouse - kampas Kedzie ir 67 gatvės. Dėl informacijų galima kreiptis į Mokyklos Vedėją J. Širką telefonu PR 8-3875 (vakarais) arba bet kuriuo laiku į Tėvų Komiteto Pirmininką A. Regį telefonu GA 5-2495. Tėvai yra kviečiami atkreipti dėmesį į šį stipriai augantį jaunimo lietuviško auklėjimo židinį.

Ir. R.

ALICE STEPHENS MOKINIŲ KONCERTAS

Muzikos pedagogės, dirigentės Alice Stephens vasaros kursų mokinių rečitalis įvyko 1962 m. rugp. 24 d. Chicago Conservatory College salėje. Kadangi tuo pačiu metu Chicagoje buvo švenčiama 50 miesto 125 metų gyvavimo sukaktis, rečitalis tesu-traukė daugumoje vien solistių artimuosius. Bet buvo taipgi ir svečių, pav.: Tėvas Bruno Markaitis, S.J., prof. J. Žilėvičius, Nora Gugenė, Josefina Mileriutė ir kt.

Šių kursų tikslas buvo - studijuojančias paruošti į specialią (akademine) dainavimo klasę. Bet daugumoje iš jų - turėjo tikslą pramokti taisyklingai dainuoti vien savo, arba savo tėvų malonumui, arba, kad su artimaisiais muzikaliai pabendrų. Todėl ir paruošta programa buvo labai įvairi: klasikinė muzika (pav. - Gluck, Haydn, Scarlati, Bach, Greig, Bizet, Verdi, Puccini ir kt.), romantinė (Chopin, Čaikovskis, Rubinstein ir kt.), ir naujoji (Berlin, Gershwin, Rodgers, Stein, Bernstein ir kt.).

Solistės daugumoje buvo 15-17 metų amžiaus. Pirmą sykį pasirodžiusios scenoje. Nenuostabu kad balseliai jų ne galingi, bet švelnūs. Gražu buvo stebėti, kai tos, kurios turėjo galingesnę medžiagos dovaną irgi stengėsi kaip ir kitos savo balsą tinkamai valdyti, tiek žemame, tiek ir aukštam registre.

Savo veikalus debutantės atliko be patos: vienos labai rimtoje pozoje (nors ir matėsi, kad turi gražios šypsenos dovaną), kitos lengvai šypsodamos, o kitos net vykusiai interpretuodamos ir su mimika, ir gestais (matomai jos turėjo šiuos gabumus iš prigimties).

Kas iš auditorijos sekė jų dainavimą, galėjo pastebėti, kad per visą rečitalį, kokiame balsingu me bebūtų, visose atsispaudė geros mokyklos antspaudas. Dar geriau paryškėjo mokytojos A. Stephens sugebėjimas savo mokines paruošti, kai programos pabaigoje bendru choru visos padainavo Bernsteinio: "West Side Story". Skambėjo tarsi rytmetinės saulės spindulių harmonija: lygiu niuansavimu, lygia šviesa. Visoms gerai palydėjo fortepijonu Geraldine Niwanski. Nuo jos akompanavimo irgi daug priklausė debutančių pasisekimas.

Programa susidėjo iš dviejų dalių. Prieš pradėdant kiekvieną dalį, kursų vedėja A. Stephens tarė žodį. Be ko kito, ji nurodė, kad dalis iš šių kursančių jau yra paruoštos į akademinį skyrių, net dalyvauja operos chore. Auditorija pati pastebėjo, kad kitos jau

yra stipriai pažengusios (pav.: Terry Schmidt, Diane Gričius ir dar keleta). Gaila būtų, jeigu jos sugalvotų studiją nutraukti. Kaip buvo minėta, šis rečitalis buvo vasaros kursų studijuojančiųjų pirmasis viešas pasirodymas, todėl nemostabu, kad scenoje jas palietė "drugelis". Užtat, kas stebėjo tą suprasdamas, ir klausėsi netendencingai, galėjo turėti atsigailinimo poilsį.

J. Bertulis

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJO PIKNIKAS

Didžiulis bei tradicinis "Lietuvos Atsiminimų" radijo piknikas šiemet žada būti rekordinis ne tik programos gražumu, bet taip pat svečių gausumu. Piknikas įvyks rugsėjo 9 d., Royal Gardens Parke, 990 East Hazelwood Ave., Rahway, N.J. Svečiai turės retą progą išgarsinti 65 berniukų ir mergaičių orkestrą - Lithuanian War Veterans Drum and Bugle Corps. - kuris atvyksta specialiais autobusuais iš Worcester, Mass. Šis garsus orkestras yra laimėjęs daugelį premijų įvairiose varžybose, ir jau eilę metų yra valstybės bei rytinių valstybių rajono čempionas.

Šiame radijo piknike bus renkama gražiausioji lietuaitė, bus šokimo varžybų laimėjų ir t.t. Piknikan pažadėjo atvykti JAV kongreso atstovas Peter W. Rodino, Jr., iš New Jersey, kuris neseniai įnešė į Kongresą rezoliuciją nr. 507 Pabaltijo tautų išlaisvinimo reikalui.

Pradžią 1 val. p.p. Šokiai 4 val. Programa 5 val. Yra ruošiamos ekskursijos autobusuais į pikniką iš Brooklyno, Maspetho Woodhaveno, N.Y., Bayonne, Patersono, N.J., bei kitų kolonijų. Laukiama svečių taip pat iš Pensilvanijos, Connecticut ir Massachusetts valstijų.

ATVYKSTA VARPO CHORAS

Spalio 7 d., Franklin K. Lane gimnazijos didžiulėje salėje, 999 Jamaica Ave., Brooklyn, N.Y., New Yorko ir jo apylinkės lietuvių pirmą kartą išgars VARPO chorą, iš Toronto, Kanados, kuris atvyksta koncertuoti su solistu, Vachlovu Verikiaičiu. Pradžią 4 val. p.p.

Chorui diriguoja St. Gailevičius. "Varpą" kviečia "Lietuvos Atsiminimų" Radijo direkt. Jokubas Stukas...



Marytė Saulaitytė ir Aušra Gataveckaitė su motina Augusta, prieš duodant įžadus Putnamo vienuolyne.

B. Kerbelienės nuotrauka

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LAIŠKAI LIETUVIAMS - pasirodė savo 9 (rugsėjo) numeriu. Turinys: A. Gauslio straipsnis apie draugystę, kurį redakcija siūlo padiskutuoti. Tai tikrai sąvoka, kurią sunku būtų įreminėti viename straipsnyje. Kiekviena draugystė gi yra atskiras dalykas - "per draugystę du žmonės išsiskiria iš minios ir pasidaro joje tartum sala". Sala plačiame vandenyne...

J. PRUNSKIS net dviem straipsniais prisistato L.L. skaitytojams, viename jų (siekiant Lietuvos laisvės) siūlydamas "demonstruoti ne grupinį atkaklumą ar srovinę ambiciją, o nustebinti Lietuvos priešus savo vieningumu".

Kitame straipsnyje jis nagrinėja biologijos kūrėjus ir jų santykį su religija.

Žurnale dar tęsiama B. Krištanavičiaus, S. J. atsiminimai (Kunigas karo sukūry). Kun. Pr. Gaidamavičius kalba apie gyvą žmogų, kuriame jis mato ne vien eretiką, juodašimtį, bedievį, bet ir tikrąjį žmoniškumą.

A. KURASKAS patiekia iliustruotą Kęstučio Zabkaus meno darbų apžvalgą; SESUO M. PAULĖ giliu įsijautimu kviečia praskleisti širdžių uždangą jaunimui, E. ŠULAITIS vertina seniausią JAV jaunimo organizaciją Vyčius.

Naujųjų knygų apžvalgoje trumpas žvilgsnis į J. Prunskio ir J. Gutausko knygas. Alės Rūtos trumpas keleto filmų paskutiniąsias filmas.

Ta proga paminėtina, kad "Laiškai Lietuviams" skelbia konkursą straipsniui apie kurią nors asmenybę ugdančią savybę.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. Licensed by Vnesheposilorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar apsilankykite jums artimiausią skyrių:

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue CH 6-4724
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- * YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2994
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEW YORK, N.Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- NEW YORK 11, N.Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2583
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2668
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg. Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratos ir paprastos prenumeratos jau renkamos.

Garbės prenumerata — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumerata — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekių siųskite Dirvą.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įristą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.